

Alia Monasteria etiam hinc exemptio- nes concessit Greg. 13. infra in eju const. 45. Cogit.

illorum collectoribus, & exactoribus, & receptoribus, seu ad hujusmodi collectiones, receptiones, vel exactio- nes quomodolibet deputatis, & deputandis officialibus, auctoritate Apostolica tenore presentium profus eximimus, & totaliter liberamus, necnon sub B. Petri, & dictae Sedis atque nostra protectione, imitantes praede- cessores nostros, suscipimus, atque ipsi Sedi volumus, & decernimus immediate subiacere, ita quod Archiepiscopus, & Ordinarius, ac alii supradicti, etiam ratione delicti seu contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque committatur delictum, in eatur contractus, vel res ipsa consistat, nullam possint in Conventum, Monachos, Minis- tros, personas, Monast. membra, loca, & bona praedicta, utpote penitus, & omnino exempta, si & prout ab Apo- stolica Sede per praedecessores nostros concessum existit, seu indultum, eisque melius usi fuerint, superioritatem, jurisdictionem, seu potestatem, vel aliquod dominium exercere, nec ab eis ratione impositionum, collectarum, vel subsidiorum hujusmodi, quicquam petere, exigere, recipere, vel levare nisi censum dumtaxat Ecclesiae Mes- sanensi debitum, si & prout in privilegiis praefati Mo- nasterii, & melius usi sunt, dicitur contineri, indulto Apostolico, ut praemittitur, ad quem nos referimus, ipsa- que & contenta in eis, observari volumus penitus, & omnino. Decernentes irritum, & inane quicquid in con- trarium praemissorum quomodolibet contigerit atten- tari.

Derogatio ob- strarium.

§. 4. Non obstantibus illis quae in praedictis indultis Apostolicis cautum est minime debere obstare, & aliis quibuscumque.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 3. die 20. Apr.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae Millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo, xij. Kalend. Maii, Pontificatus nostri Anno tertio.

PIUS SECUNDUS PONTIF. CCXIV. ANNO DOMINI MCDLXIII.

Pius II. Senensis, Aeneas Silvius Piccolomineus antea dictus, Presbyter Cardinalis tituli S. Sabinae, Creatus 14. Kalendas Septembris anno 1458. Coronatus tertio Nonis Septembris eodem anno, sedit annos 5. menses 11. dies 27. creavit Cardinales 14. Obiit Anconae 17. Kalendas Septembris anno 1464. Corpus ejus in Urbem delatum die 24. Augusti eodem anno, sepultum fuit in Basilica Sancti Petri sub Altari S. Andreae. Vacavit sedes dies 17.

Expositio bullae Calysti III. de Canonizatione S. Vincentii Valentini, professoris Ordinis Fratrum Praedicatorum S. Dominici, ejusque adscriptio Catalogo SS. Confessorum, & institu- tio suae festivitatis pro die 6. mensis Aprilis.

Hoc festum die 5. Mensis, qua occubuit, celebrari consuevit, ut habetur in Martyrologio.

PIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

RATIONI congruit, & convenit honestati, ut ea quae Romani Pontificis deliberatione provida ac Ven. fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, omniumque Praelatorum tunc in Romana Curia residentium consilio, & assensu unanimi decreta, statuta, & ordinata fuerunt, licet ipsius praedecessoris superveniente obitu literae Apostolicae confectae non fuerint super illis, suum plenarium fortiantur effectum.

§. 1. Dudum siquidem fel. rec. Calystus Papa III. praedecessor noster, Jesu Christi in terris, superna dispositione Vicarius, & B. Petri caelestis Regni clavigeri successor, cum militantis Ecclesiae gubernacula superna regeret voluntate, & immensam Dei nostri clementiam in eo maxime interna meditatione cognosceret, quod hominem quem ad suam imaginem similitudinemque formaverat, a se ipso incommutabili bono, dolo serpentis aversum, ad se brachio suae virtutis reducere, & culpae ipsius lapsum volens in persona propria reparare, humanae naturae ministerio usus est, ut sua mirabili potentia inde medelam ferret hominibus, unde vulnus cernebatur illatum, ac pro sua bonitate debitor ipse homo, & obnoxius remaneret. Nam licet omnipotens sermo dilapsus foret antea in Prophetas, ut divini secretum consilii cognoscentes, ac spem humanae reparationis habentes, solum Creatori suo servirent, ipsum Dominum adorarent, ac posteros venerari, & adorare docerent, in fine tamen saeculorum cum venit temporis plenitudo, misericordiarum pater ingenuus, Verbum suum, per quod fecit & saecula, de caelis misit in orbem, ut humanam carnem assumens, aeternae vitae viam lapsis perditisque ostenderet, culpam protoplasti in ara crucis, proprio cruore dilueret, nobisque caeli januam aperiret. Utque tanti mysterii, Incarnationis videlicet, & redemptionis hujusmodi veritas cunctis mortalibus innotesceret, Apostolos suos, quos in vitae, doctrinae, & operum suorum testimonium elegerat, aliosque discipulos in universum mundum ad praedicandum Evangelium destinavit, qui suis eloquiis, signis, & virtutibus veluti solis radiis orbem terrarum illuminarent. Sed cum successu temporis callidi hostis iniquitas, antiquae & usitatae fraudis commentis, humanum genus tam grandis, & sacratissimae redemptionis fructu privare, & in aeternam praedam adducere moliretur, divina clementia semper generi miserata humano suae Ecclesiae orthodoxae opportunè subveniens, viros misit plurimos, sanctitate, & scientia praeditos, virtutibus redimitos, temporis convenientes, qui velut divini gregis arietes, rectum iter gregi suo, ducatumque praebent, & bonis adhortantibus operibus, & exemplis hominum titubantes animos roborarent, aut martyrii gloria aut vitae integritate, seu errorum gentilium, & haereticorum confutatione, vel divinae virtutis, & promissae felicitatis aeternae praedicatione, eidem sacrosanctae Ecclesiae praesidia maxima, & adjumenta tribuerent.

§. 2. Atqui ejusdem praedecessoris temporibus, cum in occidentis partibus, Judaeorum maxime, & infidelium multitudo crevisset, ac literis, & divitiis affluerent propemodum, tremenda quoque dies illa novissima oblivioni penè tradita esset, divinae providentiae altitudo quae praclaris viris eandem Ecclesiam instaurare, & decorare disposuerat, pro ipsorum salute fidelium Vincentium Valen

Haduque in
Confistorio si-
cr. in volu-
tate verificati-
onis virtu-
tum, & mi-
raculorum,
ideoque ad
ulteriora pro-
cedi iussit.

§. 11. Et facta eisdem Callisto prædecessori per præ-
tos commissarios relatione fidei in duobus secretis
Confistoriis de dictis testium examinatorum, reperit
omnia, quæ de fide, de excellentia vitæ, de laboribus, mo-
ribus castis, de actibus strenuis, de humilitate, & simpli-
citate ac miraculis ipsius Vincentii dicta fuere, legitime
probata. Ideoque de consilio Venerabilium Fratrum no-
strorum tunc eisdem S. R. E. Cardinalium, ad ulteriora
in canonizatione eisdem Vincentii procedendum esse
decrevit, & deinde ex more, dicta ipsorum testium fecit
in duobus Confistoriis generalibus publicè recitari, ac
postea vocatis eisdem Cardinalibus & prælati, qui in
Curia aderant, omnes nemine discrepante consulerunt,
ad canonizationem dicti Vincentii esse merito pro-
cedendum.

Et eandem ad
canonizationem
de eisdem
adum esse pro-
nuntiavit.

§. 12. Idem quoque Callistus prædecessor, dicta die,
videlicet tertiâ Junii, Pontificatus sui anno primo in
ipsorum Cardinalium & Prælatorum præsentia, de ip-
sorum omnium consensu unanimi pronuntiavit atque
decrevit, Vincentium præfatum esse canonizandum: quod
publicè & solemniter faciendum, in Festo Apostolorum
Petti & Pauli proximè sequenti, videlicet tertio Kalend.
Julii, Pontificatus eisdem anno prædicto, statuit &
etiam ordinavit.

Et firmam ca-
nonizavit, &
ss. Confis-
torio n. n. n. n.
adscriptis.

§. 13. Postmodum verò dictus Callistus prædecessor,
die solemnitatis Apostolorum huiusmodi, ut præfertur,
adveniente, tam ex vitæ excellentia, quam miraculorum
coruscatione, necnon vera notitia, quam de ipso Vincen-
tio tunc vivente habuerat, eum virum cômperit affec-
tum fuisse gratiam, quam Deus omnipotens sanctis &
electis suis concessit, & consimilia signa ex eo consecuta
fuisse, quæ ad cognoscendum fideles, ac Dei ministros,
Veritas in suo Evangelio demonstravit, pro suæ informa-
tione Ecclesiæ, ne possit errare, sic inquit. Signa autem
eos, qui crediderint hæc sequentur. In nomine meo dæ-
monia ejicient, linguis loquentur novis, super ægros
manus imponent, & benè habebunt. Ea propter eum au-
thoritate Apostolica canonizavit, & literarum suarum
(si desuper consecræ fuissent) tenere, in sanctorum Cata-
logo adscribendum esse decrevit.

Ipse Festum
die 6. Aprilis
celebrari ius-
sit.

§. 14. Universos & singulos, Patriarchas, Archie-
piscopos, Episcopos, cæterosque Ecclesiarum Prælatos
monuit, & attentè hortatus est, eis nihilominus injun-
gendo, quod octavo idus Aprilis Festum eisdem S. Vin-
centii, sicuti de uno Confessore non Pontifice annis sin-
gulis, devote & solemniter celebrarent, ac facerent à
suis subditis devotione congrua celebrari, & etiam vene-
rari, ut pia ejus intercessione à noxiis protegi, & sem-
piterna gaudia valerent adipisci.

Admirandum
est, quod in
Confistorio
de his rebus
seruati præ-
cipit.

§. 15. Miracula verò quæ Deus per eundem Sanctum
fecerat, propter eorum multitudinem, ne modum litera-
rum, si ut præfertur, consecræ fuissent, egrediantur, duxit
silentio prætereunda. Mandans processus omnes super
illis habitos, in Ecclesia domus S. MARIE super Miner-
vam de Urbe dicti Ordinis ad perpetuam rei memoriam
custodiri, & illorum copiam volentibus exhiberi, ac
etiam in officio ipsius sancti viri, quoad fieri possit, la-
tius declarari.

Ecclesiam ejus
visitantibus
Indulgentias
concessit.

§. 16. Cæterum Callistus prædecessor præfatus, ut
ad tanti Confessoris venerabile sepulchrum & Ecclesias,
in quibus de eo festivitas celebraretur, eo devotius &
affluentius fidelium conflueret multitudo, omnibus ve-
rè pœnitentibus & confessis, qui reverenter ac devotè ad
prædictum sepulchrum & Ecclesias in eodem Festo an-
nuatim accederent, ipsius suffragia petituri, de omnipo-
tentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apo-
stolorum ejus auctoritate confisus, septem annos & to-
tidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis, miseri-
corditer relaxavit.

Ca. 7. ff. au. rro
in. 6. 1. 1. 1. 1.
bulla def. per
non sui. expe-
dit. id. ad. hic
1. 1. 1. 1. 1. 1.

§. 17. Ne autem pro eo, quod super canonizatione
& aliis præmissis eisdem prædecessoris literæ, ejus su-
perveniente obitu minimè consecræ fuerunt, in poste-
rum valeat de huiusmodi canonizatione, & aliis præ-
missis quomodolibet hæsitari, licet ea in Basilica Princi-
pis Apostolorum de Urbe, eisdem Cardinalibus Prælati
& multitudine populi circumstantibus, fuerit publicata;
Volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod

canonizatio & alia præmissa & dicta die, videlicet tertio
Kalend. Julii plenarium sortiantur effectum, ac si sub
ipsius diei data eisdem prædecessoris literæ consecræ
fuissent, prout superius enarratur, quodque præsentæ
literæ, ad probandum plenè canonizationem ipsam, &
omnia alia prædicta ubique sufficiant, nec ad id proba-
tionis alterius adminiculum requiratur.

§. 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hæc paginam
nostri decreti & voluntatis infringere, &c.

Dar. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Do-
minicæ 1458. Kal. Octobris, Pont. nostri anno 1.

Generales Ordinum Mendicantium omnimo-
dam, habeant jurisdictionem in omnes Stu-
diorum Scholares & Officiales, suorum Ordi-
num professores, quibuscumque Studiorum
privilegiis non obstantibus.

P I U S E P I S C O P U S,
Servus Servorum Dei, Dilectis filiis, Prædicatorum, Ere-
mitarum S. Augustini, Carmelitarum, atque Minorum, &
aliorum Ordinum Mendicantium Generalibus, Salutem &
Apostolicam benedictionem.

Religiosorum excessus, quos antiquus hostis eo solli-
citus suscitavit, quo eorum vitæ meritorie ardentius
æmulatur, tanto amplius detestantes, quanto ex illis ma-
jora scandala in mentibus fidelium oriuntur, ad illos re-
primendum, & castigatione debita coercendum, con-
gruum nos decet remedium adhibere.

§. 1. Cum itaque sicut accepimus, dilecti filii Pro-
vinciales vestrorum Ordinum laudabilem consuetudinem
diutius observatam imitantes, nonnullos ex Fratribus
Ordinum prædictorum ad hoc idoneos, ad literarum
studia, in locis ubi illa vigere noscuntur, causa adpiscen-
di scientiæ margaritam, destinare consueverint, quo-
rum nonnulli, juvenili & humana fragilitate cautante
interdum à semita rationis deviantes, discolori & vagabun-
di effici solent, & propriæ salutis immemores, quo sit ut
suave jugum Domini contemnent, Prælati suis ob-
temperare, eorumque salutare correptiones & discipli-
nam effugere, quinimò despiciere, & multimodè eludere
contendant, & ut id impunè efficiant, Rectorum, Guber-
natorum, & Conservatorum Studiorum, sive privilegio-
rum eorundem præsidia, & patrocinia, quibus se prote-
gi & tueri valeant, fatagant, exquisitis modis implorant,
se ab ipsorum Ordinum superiorum jurisdictione, pote-
state, & correctione, exemptos esse prætendentes. Et si-
militer Baccalarii, Lectores, Bibliistæ, sive alii officiales
pro tempore in domibus & Conventibus civitatum &
locorum, in quibus Studia huiusmodi vigere noscuntur
deputati, cum excessus aliquos commiserint, sive aliter
deliquerint, vel eorum incitiam aut imperitia exigente,
ab huiusmodi eorum officiis depositi fuerint, id ipsum
præsumere moliantur, in grave Ordinum prædictorum
præjudicium, animarum suarum periculum, regularis dis-
ciplinæ vilipendium & contemptum, ac scandalum plu-
rimorum.

§. 2. Nos itaque attendentes, quod si ad reprimentos
excessus huiusmodi, & talium præsumptiones temera-
rias cohibendum, nervus publicæ disciplinæ lentescat,
eorum voluntas sit proclivior ad peccandum, & impuni-
tatis exemplum periculosius in alios derivatur, ac vo-
lentes super his de opportuno remedio providere, discre-
tioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus
omnes & singulos vestrorum Ordinum professores,
qui spiritu rebellionis assumpto, talia perpetrare præ-
sumperint, cujuscumque gradus vel conditionis exi-
stant, nisi canonica monitione præmissa, à cæptis respue-
rint, & debitam à vobis pro commissis pœnitentiam hu-
militer susceperint, ac mandatis vestris efficaciter obtem-
perare stuverint cum effectu, tandiu excommunicatos,
ac omnibus Magisterii, Baccalariatus, Lectoriæ, Bibliista-
tus officiis, aliisque dignitatibus, & honoribus dicto-
rum Ordinum exutos, privatosque auctoritate Apostolica
nun-

nonietis, & ab aliis, ubi, quando & quoties expedierit, nuntiari, & si eorum contumacia, protervitas, vel rebellio id exigerit, carceribus ad penitentiam peragendam detrueri, & mancipari faciatis, donec spiritu consilii sanioris resumpto, vestris monitionibus & mandatis studuerint cum emendatione prioris vite humiliter obedire, & ab huiusmodi excommunicationis sententia meruerint a Sede Apostolica, vel a nobis absolutionis beneficium obtinere.

§. 3. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratiis, Studiis generalibus quoruncumque civitatum, & locorum Apostolica vel alia quavis auctoritate concessis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus in presentibus de verbo ad verbum habenda esset mentio specialis, eisque specialiter aut alias sub forma certa vel specifica derogandum: quæ eisdem fratribus, & professoribus, quoad hoc, nolumus in aliquo suffragari, etiam si hoc in eisdem caueretur expresse, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si professoribus Ordinum prædictorum, vel quibusvis aliis, communiter vel diuisim à Sede Apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo octavo, Pont. nostri Anno 1.

Erectio Ecclesiæ Episcopalis civitatis Senarum in provincia Hetruria, in Ecclesiam Archiepiscopalem.

Similem erectionem fecit Greg. XIII. de Ecclesia Bononiensi, in const. 79. Vniuersi, & Six. V. de Ecclesia Firmit, in const. 96. Vniuersi.

PIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Triumphas Pastor æternus, gloriosa sanctorum traditione patrum, ut suum saluaret populum, directis in monte colloquiis, eruditionis sacratissimæ præmisit mysteria, quod ignis in altari sacerdotis confouetur officio, & ut sine intermissione comburatur, ligna ei subicere, illius non cesset ministerium studiosum. Altare quippe Dei, cor fidelis habetur cuiuslibet, in quo ipsius ardor ignis indefinenter experitur, quo velut flammam ardentis necesse est incedere charitatis. Sancta verò, & immaculata (quam pastor ipse, adueniente temporis plenitudine, ejus vniuersi gloriosissimi asperione sanguinis, fundari, consecrari, & æternaliter stabili censuit) mater Ecclesia, ignis ejusdem sacri ductu, flammarum splendore vestita, quos regeneravit in Christo, nexus charitatis ipsius compage, fideles stringit vniuersos, & Ecclesias alias suas, tanquam adolescentulas, ignis huiusmodi confouet ardoribus, & scintillis adornat claritatis.

§. 1. Nos itaque illius summi directione Pastoris (qui Ecclesiæ ac fidelium eorumdem, nostræ commisit insufficientiæ curam, nosque licet immeritos, in ipsius montis verticem ad summi sacerdotis Pontificium conscendere voluit) huiusmodi instructi documentis, adolescentulas ipsas earumque pastores in partem solitudinis, consilii celestis dispositione vocatos, in charitatis vsteribus ardentius complectentes, ut ea summo opere nostri ministerii dona congeramus, nostros continue diffundimus cogitatus, per quæ ad exaltationem, & incrementum intendendo status Ecclesiarum, quodque compunctionis antidatis, & amore fulcienda diuino corda fidelium eorundem, ignis huiusmodi purgans, & emundans quidquid humanæ fragilitatis suauis offensionis, aut contagionis irreperit, validiores evitare possit afflatus, & pro decoris adolescentulis eisdem (quæ Regis habitatio sunt æterni) speciosiora elargita insignia, gratioribus ipsa mater Ecclesia munita propugnaculis, pulchra veluti, & decora Hierusalem filia, gregem depascat nitidum, charitatis, & virtutum radiis fecundius illustratum.

§. 2. Ad venerabilem igitur Ecclesiam Senensem Bullar. Mag. Tom. I.

agro irriguo (celebris videlicet, & insignis congregationis, populique venustate) circumdatam, singularemque huiusmodi congregationis palmites, quos (eis de cæli rore, & terræ pinguedine benedicis, qui nunc candidior inter illa pascitur) munere, & meritis ampliauit, eorumque loca extendit Altissimus, paternæ non immerito dirigentes considerationis intuitum, sperantesque quod eo, qui charismatum largitor est omnium, dirigente Domino, & Spiritus almifici, qui prout vult, sua dispensat dona, gratiarum imbre refecto, de virtute in virtutem, palmitibus ipsis, ad illorum ædificationem; tranquillum quoque & prosperum, sub timore divino, confouendum statum, mutæ charitatis vicissitudine, fructus dietim affluat ampliores, tantoque Apostolicam (in qua cælestis clavigeri Apostolorum principis successores existimus) sedem, puris jugiter corde, & animo venerari, illiusque votivum intendere, successive accuratioribus debeat studiis, quanto copiosiori ejus vbertate distenta Apostolicorum clarigitione munerum, acceptiora congratulentur impendia liberalius acceptasse. Præmissis, & nonnullis aliis rationabilibus, nostrum ad id animum inducentibus causis, marura super his cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione præhabita, de illorum quoque consilio, & assensu, ac Apostolicæ plenitudine potestatis, ad omnipotentis Dei, toriusque Curie supercælestis laudem, & gloriam, fidei propagationem, orthodoxæ Ecclesiæ vniuersalis, diuini que cultus, & omnium fidelium animarum salutis augmentum, Ecclesiam præfatam (quæ de provincia Romana esse dignoscitur) à jure Metropolitico, & Romana provincia huiusmodi omnino segregamus, & eximimus, necnon in Metropolim, & sedem Episcopalem Senensem, in Archiepiscopalem, auctoritate Apostolica erigimus, eandemque Senensem Ecclesiam, dignitatis Metropolitice honore, decorisque titulis, ex specialis dono gratiæ decoramus, ac etiam insignimus. Necnon venerabili fratri nostro Antonio, Episcopo moderno, & successoribus suis, dictæ Ecclesiæ Senensis præsulibus, qui erunt pro tempore, pallium, in signum plenitudinis videlicet Pontificalis officii, assignandum fore; Ecclesiamque Senensem, Metropolitanam, & præfatos præsules Archiepiscopos censeri, & perpetuis futuris temporibus nuncupari debere. Archiepiscopalia quoque, & Metropolitica insignia gerere, iurisdictiones, & cætera singula, prout Metropolitanis in eorum civitatibus, diocæsis, & provinciis à jure indultum existit, facere, exercere, administrare, & exequi posse, eadem auctoritate concedimus. Necnon filias nostras prædictas Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. Ecclesias, cum suis civitatibus, & diocæsis, iuribus & pertinentiis vniuersis, Ecclesiæ Senen. & Archiepiscopis præfatis, tanquam illorum Metropolitanis, & de eorum provincia, ac modernis, & pro tempore existentes Suanen. Clusin. Grossetan. & Massanen. Ecclesiarum præfatarum Episcopos, necnon Ecclesias ipsas, quæ (videlicet, Suanen. Clusin. & Grossetan.) Romanam, necnon (videlicet, Messan. Ecclesia huiusmodi) Pisan. Ecclesiis subiectæ existunt, ab eisdem Roman. & Pisan. Ecclesiis, & eorum provinciis, omnino segregamus, illasque Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. præfatis Archiepiscopis, pro eorum suffraganeis, perpetuo subijcimus, & subiectas esse volumus per præfatos. Ita quod Archiepiscopi Senen. in eisdem Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. civitatibus, & diocæsis, jus Metropoliticum sibi vendicent, necnon Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. Episcopi præfati, eisdem Metropoli, & Archiepiscopis, ad omnia & singula habeantur, & sint adstricti, ad quæ suffraganei suis Metropolitanis Ecclesiis, ac Metropolitanis tenentur & obligati iudicantur secundum canonicas sanctiones.

§. 3. Volentes præterea, & etiam statuantes, quod Archiepiscopi, & Senen. Ecclesia præfati, omnibus, & singulis priuilegiis exemptionibus, gratiis, & indultis Apostolicis, ac aliis quibuscumque potiantur & gaudeant, quibus de jure Archiepiscopi, Ecclesiæque Metropolitanæ, & earum Capitula vtuntur, potiuntur, & gaudent, necnon Eccles. Senen. præfata, & illi qui ei hæcenus præfuerunt ante erectionem huiusmodi, etiã de consuetudine, quomodo-

Exemptio Senen. & Provincia Romana, & vniuersi in Archiepiscopatum.

Gratiarum con. esse dicta Ecclesia & ejus Archiepiscopo.

K k libet

liber uti poterant, potiri, & gaudere. Quodque suffraganei prefati, ac earundem Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. civitatum, diocesiumque clerici & laici, prefatis Archiepiscopis, vel ipsorum Metropolitanis, debitos exhibeant obedientiam, reverentiam, pariter & honorem. Et insuper irritum ex nunc decernimus, & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Non obstantibus quod Ecclesie ipsæ, ut prefertur, subjete fuerint, ac constitutionibus Apostolicis, statutis quoque, & consuetudinibus Ecclesiarum prefatarum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate roboratis, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. Senis Anno Incarnationis Dominicæ 1459. decimo kalend. Maii, Pontificatus Anno primo.

IV. Præcedentia Episcoporum, aliorumque ad Cathedralis Ecclesias Electorum, ac Protonotariorum Apostolicorum.

De istorum Protonotariorum antiqua institutione, & indultis, vide relata infr. in Sixt. X. const. 12. Romanus, ubi notabo.

PIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Um servate in rebus ordinem atque modum, ad Romanum Pontificem maxime pertineat, ordo verò in eo potissimum consideretur, ut secundum suam quique dignitatem, aut præcedant, aut sequantur, habita cum venerabilibus Fratribus nostris Sacrosanctæ Romanæ Ecclesie Cardinalibus exacta & diligenti deliberatione, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de eorumdem Fratrum nostrorum consilio pariter, & assensu statuimus, decernimus, ordinamus, atque mandamus, ut Notariorum nostrorum (quos vulgò Protonotarios, quasi per excellentiam quandam, non abs re, consuetudo vocitat) nullus deinceps Episcoporum venerando sanctoque ordini, tanquam honorabiliorem sese audeat anteponeere.

§. 1. Sed in Capella quidem nostra, in banco seu scamno secundo, post Episcopos, seorsum sedeant, secundum ordinem institutionis eorum. In Consistoriis verò publicis, (ubi de rebus quæ geruntur, ut authentica conficiantur documenta, rogari consueverunt) quatuor ex eis qui numerarii dicuntur, aut ipsis absentibus, totidem ex aliis, secundum institutionem eorum seniores, juxta gradum Apostolici solii, honorabiliorem teneant locum. Sedique nostræ proximiores affideant. In aliis autem locis tam in Curia, quam extra ubique gentium atque terrarum Archiepiscopos, & Episcopos omnes Notarii nostri sequantur, eis que cedant, & quod in Episcopis sancimus, ad Ecclesiarum Cathedralium auctoritate Apostolica electos pariter, & confirmatos extendimus.

Nulli ergo, &c. Dat. Mantuæ Anno Incarnationis Dominicæ 1459. pridie Idus Junii, Pont. nostri Anno 1.

V. Appellantes à Summo Romano Pontifice, ad futurum Concilium, eorumque Consilarii, & fautores, pœnis excommunicationis, criminis lætæ majestatis divinæ & humanæ subjiciuntur.

Hæc eadem prohibitio extenditur à l. II. infra in ejus constit. 21. Suscepit. Et refertur in Bulla Cæne Domini à Greg. XIII. in sua const. 21. Consueverunt.

Hoc etiam sancivit S. D. N. Vrb. VIII. in Bulla Cæne Domini, ut in const. 92. Pastoralis, tom. 4. §. 2.

PIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. Execrabilis, & pristinis tēporibus inauditus tēpore nostre sinolevit abusus, ut à Romano Pont. CHRISTI Vicario (cui dictum est in persona beati Petri) Pasce oves meas, & Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis; nonnulli spiritu rebellionis imbuti, non sanioris cupiditate iudicii, sed commissi evasione peccati, ad futurum Concilium provocare præsumant, quod quātum sacris canonibus aduerfetur, quātumque Reipublicæ Christianæ noxium sit, quisquis non ignarus jurium, intelligere potest. Namque (ut alia prætereamus, quæ huic corruptelæ manifestissime refragantur) quis nō illud ridiculum judicaverit, quod ad id appellatur quod nusquam est, neque scitur quando futura sit: Pauperes à potentioribus multipliciter opprimuntur, remanēt impunita scelera, nutritur adversus primam Sedem rebellio, libertas delinquendi conceditur, & omnis Ecclesiastica disciplina, & hierarchicus ordo confunditur.

§. 2. Volentes igitur hoc pestiferum virus à CHRISTI Ecclesia procul pellere, & ovium nobis commissarum saluti consulere, omnemque materiam scandali ab ovili salvatoris arcere, de venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, cunctorumque Prælatorum, ac divini, & humani Iuris Interpretum, curiam sequentium consilio & assensu, ac certa nostra scientia, huiusmodi provocationes damnamus, & tanquam erroneas ac detestabiles reprobamus, cassantes & penitus annullantes, si quæ hæcenus taliter interpositæ reperiantur, easque tāquam inanes, ac pestiferas, nullius momenti esse decernimus, & declaramus. Præcipientes deinceps, ut nemo audeat quovis quæsito colore, ab ordinationibus, sententiis sive mandatis quibuscumque nostris, ac successorum nostrorum, talem appellationem interponere, aut interpositæ per alium adhærere, seu eis quomodolibet uti.

§. 3. Si quis autem contrafecerit, à die publicationis præsentium, in Cancellaria Apostolica, post duos menses, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerit, etiam si Imperiali, Regali, vel Pontificali præfulgeat dignitate, ipso facto sententiam execrationis incurrat, à qua nisi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo, absolvi non possit. Univerfitas verò siue Collegiū, Ecclesiastico subiacet interdicto, & nihilominus tam Collegia, & Univerfitates, quàm prædictæ & aliæ quæcumque personæ, eas pœnas ac censuras incurrant, quas rei Majestatis, & hæreticæ pravitatis fautores incurtere dignoscuntur. Tabelliones insuper, ac testes, qui huiusmodi actibus interfuerint, & generaliter qui sceleratè consilium, auxilium dederint, vel fauorem talibus appellantibus, pari pœna plestantur.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrorum voluntatis, damnationis, reprobationis, cassationis, annullationis, decreti, declarationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. Mantuæ Anno Incarnationis Dominicæ 1459. XV. kalend. Feb. Pont. nostri Anno 1.

Canonizatio S. CATHARINÆ de Senis, ejusque Relatio in Catalogum SS. Virginum, & Festivitatibus institutio pro prima Dominica Mensis Maii.

PIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Vniversis Christi fidelibus, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Misericordias Domini, quas in dies largius exportant, non satis explicare potest lingua mortalis. Vincunt humana eloquia divina beneficia. Nec homini datum est creatorem suum abunde collaudare, nec si omnes artus converterentur in linguas, quomodo ex nihilo

nihilō creati, de non esse producti sumus in esse: nec vel lapides, vel plantæ, vel animalia bruta, sed rationis participes, divinatorumque capaces effecti sumus: ac non solum Angelis, sed ipsi quodāmodo invisibili, & excelso Deo similes, gloria & honore coronati, super omnia opera ejus, imperio potiti. Verum si nos ipsos rebus cæteriis cōparamus, nulla creatura magis ingrata reperta est, quam homo. Si Luciferi & sociorum ejus superbiam præterimus, solus inter creata, rebellis Deo ingratiſſimus homo est. Reliqua omnia divinam pietatem in suo esse collaudant, nec ejus unquam præceptis adversantur, naturæ legibus parent, & ea peragunt ad quæ producta sunt. Terra ararum paritur, & suscipiens semina, tanquam sub usuris, multiplicata reddit, & imperio Dei obediens, culta atque inculta, humano generi consulit. Saxa in ædificiorum usum recepta, præsto adsunt, nec scissa vel excocta resistunt. Fruſtificant arbores in agro virētes, & posteaquam aruerūt, aut ignem nutriunt, aut ædes tectaque sustinent. Quanta herbarum sive in foliis, sive in radicibus, sive in floribus, sive in seminibus, sive in succis inest utilitas? Quanta in fluminibus commoditas? Quanta in lacubus ac maribus, quæ dum navigia subeūt, inter remotissimas gentes commercia præstant? Quid animalia cætera, sive aquatica, sive terrestria? In omnibus laudatur Deus, dum naturæ jussa capessunt. Elementa & sidera faciunt imperata. Sol peragit cursum suum, nec præscriptas Zodiaci metas excedit. Nec alieno lucens lumine, suo muneri luna deest. Nec errantes errant stellæ, certum semper, & statutum iter agentes. Omnia in cælo, & in terra laudat Deū, & in officio manentia & benedicunt ei, nec legi resistunt impositæ. Gravia deorsum cadunt, levia sursum feruntur. Cuncta gratitudinem ostendunt, Deo parent, atque naturæ, solus homo ingratus, inobediens ac rebellis inter creata repertus est, perversi angeli ruinam imitatus. Ille in cælo superbiens, creatorique similis esse cupiens, in abyssum præcipitatus, meditati sceleris pœnas dedit.

§. 4. Homo de limo factus, & in terra positus, suæ imbecillitatis immemor, & ipse quoque alta cupere cepit, qui de ligno vescens prohibito, per boni, & mali cognitionem, æqualitatem cum diis optavit, propter quod de paradiso deliciarum ejectus in multas ærumnas datus est, & porta regni cælorum clausa, mors introivit per orbem terrarum, quæ nulli hominum parcat. Quantum filii Adæ ante diluviū aberraverint, & quam procul à divina voluntate recesserint, secuta ultio patefecit, quæ omnem carnem aquarum inundatione deleverat, ea excepta quæ cum pio Noë in arca salvata est. Cæterum neque in filiis ejus nequitia ac perfidia defuit, malignati & ipsi sunt, & in omne prolapsi nefas. Turris Babel in contumeliam Domini cœpta est, & ibi labium universæ terræ divisum. Ab his bella introducta sunt, rapinæ, tumultus, incendia, cædes, adulteria, stupra, perjuria, & idolorum cultus, & quicquid malorum libido, aut superbia gignit. Paucissimi usque ad Abraham reperti sunt divinæ legis amatores.

§. 2. Ille verò unicum certumque pietatis exemplum, adeo voluntati Dei se submisit, ut proprium filium immolare non dubitaret. Propter quod in semine ejus benedictæ sunt omnes gentes. Ex cujus liberis non solum Prophete orti sunt, divinæ legis prædicatores, sed ipse quoque Salvator Christus, secundum carnem nasci dignatus est, qui pro salute humani generis cum in forma Dei esset æqualis Patri, exinaniuit semetipsum, formam servi accipiens, & homo factus, tædia carnis subiit, tormenta, & cruciatus pertulit. Et extremam mortem, non secundum naturam, sed violentam, sed ignominiosam, sed acerbissimam, & vix homini tolerabilem, in ligno Crucis sustinuit. In quo moriens, mortem nostram destruxit, & vitam reparavit. Despoliavit inferos, abduxit sanctos Patres, & victor mortis, ac diaboli triumphator, cæcum jam longo tempore clausum aperiens, ascendit ad Patrem, nobisque viam ostendit, per quam sequi eum possemus, Evangelica lege tradita, & baptismo, cæterisque sacramentis apertis, per quæ lapsi repararemur, & saluaremur.

§. 3. Nec tamen tot tantisque alleccta beneficiis nostra protervitas ac malignitas conquievit, nec gratum exhibuit animam, nec vitia desensit homo. Sed quo ma-

jori præventi sumus manere gratiarum, eo magis ingrati reperimur, & ad illicita procliviores. Nam quomodo sublimem diligimus aut honoramus Deum? Quomodo ejus mandata servamus? Quis sacrosancto Evangelio, parat? Quæ reuerentia legum? Quis canonum metus? Quæ subjectio erga superiores? Quæ charitas erga inferiores? Quis æquitatis? quis justitiæ cultus? quæ Religio? qui mores hominum sunt? qui dicunt in cordibus suis, Non est Deus. Alii impia effrunt dogmata, & blasphemias in Deum eudunt. Alii voluptatum servi nil aliud cogitant, nisi quomodo libidines suas expleant. Alii opibus inhiant alienis. Alii humanum sanguinem sitiunt. Rara innocentia est, eaque parum tuta. Neque propinquitatis jura profunt, neque scriptæ, sanctæque moribus leges. Viribus & fraudibus cuncta obediunt, ita ut neque abs re princeps mundi hujus appelletur diabolus, quando pars orbis major ejus arbitrio ducitur. Nam quantum est, quod pseudoprophete Mahumetis infamia possidet? Orienti præcipuam portionem, & Affricæ maxima regna, & in Hispania Granatenses, & in Græcia multæ provincie, sub Mahumete Christum blasphemant. Nec parva Iudeorum natio per orbem terrarum latè dispersa, sancti Evangelii, & Christianæ legis inimica. Nec defunt in Septentrione, atque in Oriente cultores idolorum, in angulū Europæ Christianitas redacta est. Nam quamvis per Asiā ac Libyam Christiani non pauci dispersi esse ferantur, non tamen illorum sincera est fides, qui procul ab Apostolica Sede inter infideles habitantes, & cum hæreticis communicantes, improba quædam sapiunt, & multis erroribus scætant. Nec Christiani qui sunt in Europa, tam re quam nomine Christiani existunt. Adubrata quidem & ficta est multorum Religio, sicut opera ipsa manifestant. Nam quotus est, qui digna Christiano faciat opera? A fructibus eorum cognoscetis eos, inquit in Evangelio Dominus. Si vivimus, ut Christus jubet, Christiani sumus. Ioannes Apostolus, ejus filios esse homines asserit, cujus opera faciunt. Si Dei mandata servamus, Dei proculdubio filii sumus, sin diaboli, ad eum pertinemus, dicente Domino: Vos ex patre diabolo estis. Dura sententia, & tamen vera. Illius quisque filius est, & ad eum pertinet, cuius mandata scætantur. Quantum autem ingrati Christiani a divinis præceptionibus procul abierint, & quantum diabolicis suggestionibus adhæserint, per sese quis intelligit. Interroget quisque conscientiam suam, & retro: quam ante oculos mentis vitam colloquet, & quantum ab officio veri Christiani recesserit, palam cognoscet. Quæ cum ita sint, maxima est summi Dei benignitas, & incredibilis misericordia, quæ nos tolerat, & vivere sinit, expectans ut aliquando conversi redeamus in viam.

§. 4. Sed inventi sunt in omni ætate nonnulli Deo placentes, viri sancti, qui viuentes in carne, desideria carnis vicerunt, & cælestem in terra vitam egerunt. Quorum meritis, & intercessione sustentata est mundi machina, & comminatus ignis retentus, & ira Dei vltioque suspensa. Nec dubitamus, quin hodie quoque aliqui sint accepti Deo, quorum preces cælestem nobis Regem placatum, benignumque reddant.

§. 5. Inter alios autem qui Deo placuerunt, & divinam nobis clementiam placaverunt, urbs Senæ inter Etruscos nobilis, ætate nostra Bernardinum aluit, qui nobili loco natus, in adolescentiæ flore mundo renuntiavit, & ingressus B. Francisci Religionem, cum fratres sui Ordinis procul abiisse ab institutis, & regula Patris reperisset, eos acriter correxit. Et cum eos omnes in viam reducere nō posset, sequestratis pluribus, quibus regulam reservare placuit, cum his cœnobis frequentavit, quæ multa de novo correxit, & sanctissimis institutis reformavit. Circuivit Italiam prædicando, vitia fulminavit, virtutes erexit. Mira ejus abstinentia fuit, mira integritas, moderata gravitas, eloquii multa suavitas, multa doctrina. Et quoniam verus erat paupertatis cultor, hostis pecunie, & omnium deliciarum inimicus, semper in ejus vultu ingens alacritas emicuit, & in mente summe quietas, qui sola innocentia gauderet, nullius sibi conscius criminis, scdalis quæ pluribus in Italia obiit, & multa miracula perpetravit, propter quæ adhuc vivens sanctus habebatur, & mirro plebū colebatur honore, usquā sine populi frequen-

multi d. ad
Catholica An
viani.

Semper ha
men fuerunt
aliqui qui
Deo accepti
qui cœlestem
placaverunt.

Maxime Be
na: Bernardi
nus renunti
que Religiō
S. Franci
ingressus fu
omnium mo
viam dicit
Et miracul
se u. Et in
a Papa Nicol
lan V. anno 12
zani sui sic
in cœlesti.

quentia, & singulari reverentia receptus. Qui cum apud Aquilam Marforum urbē, hujus vitæ cursum peregrisset, à Nicolao V. prædecessore nostro, ipso Jubilei anno cum Christianus orbis ad purgandas vitiorum sordes, frequēs urbē inviseret, inter sanctos Christi cōfessores relatus est.

Catharina Virgo etiam Senensis Angelicam in terris vitam duxit.

§. 6. Fuerat & in ætate superiori, parentum nostrorum memoria, in eadem urbe, & in sexu femineo virgo Catharina, non minoris meriti, nec minus accepta Deo. Cujus preces in conspectu præcelsæ divinitatis, humano generi admodum salutare, & olim fuisse, & nunc esse, & in posterum fore non dubitamus. Nam sicut peccata malorum hominum, ac blasphemia iram Dei sæpe nos provocant, ita & sanctorum opera regaminaque avertunt. Verum Catharina quamvis Angelicam vitam in terris egerit, & ante annos octoginta decedens, ad cælum migraverit, multisque signis, & gloriosis miraculis claruerit, non tamen adhuc inter sanctas CHRISTI virgines à militante Ecclesia recepta erat. Neque enim Romani Pontifices, qui ante nos fuerunt, id decreverant.

Virg. 6. Im. 7. Greg. 11. voluerunt eam canonizari, sed ob variam p. r. u. bati- u s n n po- muerunt.

§. 7. Voluerat Urbanus Sextus hunc ei honorem impartiri, & post eum Innocentius Septimus, ac deinde Gregorius Undecimus, qui hujus virginis, & sanctæ conversationis ejus præcipuam habuere notitiam. Sed vexati perturbatione schismatis, quod eorum tempore viguit, & multis bellorum turbinibus ac molestiis agitati, divino, ut diximus, consilio id omiserunt, ne sæviente divisionis procella, quod sanctum una obedientia decrevisset, propheta altera censuisset. Dilata est res usque ad tempora nostra, nobisque hujus sacræ virginis canonizatio reservata, tanquam contræternæ nostræ atque concivis, ut Senensis virginis sanctitas, decreto Senensis hominis in Romana Sede sedentis, prodiret in lucem.

Hic ideo 18. Catharinam non quia Senensem, sed quia merito præclarum cognovit, & Fredericus Im. & Paschalis Dux Venetiarum apud illam P. m. pro hac canonizatio- ne insistunt.

§. 8. In qua re non inus inficias, affectum nos aliquem sanctum & pium traxisse. Quis est enim, qui suæ urbis præconia, suæ patriæ laudes, sui generis virtutes, non libenter vulgari procurat, cum id possit ritè & honestè facere; excellentia facta, & illustres virtute homines, & in omni genere, & in omni parte orbis, nemo est qui non cupidum præconizandi affectum habere videatur; libentius tamen & majori cum jucunditate, sua in patria & in sua gente. Etsi nos quidem B. Catharinæ sublimes dotes, nobile ingenium, divinam mentem, sacratissimam voluntatem in omni natione quam lætissimi vidissemus, lætiores tamen in urbe Senensis, quæ nos genuit. Siquidem meritorum ejus longè magis peculiariter esse confidimus participes, quam si virgo hæc aut in Africa, aut in Scythia, aut in India nata fuisset. Neque enim fieri potest, quin sanctorum propinquitas aliquid habeat prærogativæ. Nihil tamen ob hanc causam plus minùve dicere licet, quam verum est. Nec propter cognationem, aut patriæ charitatem, inter sanctos quicumque sine meritis, sine solito examine, sine consuetis solemnitatibus referendus est. Quapropter etsi jucundè audivimus B. Catharinam Senensem esse, cujus canonizatio petebatur, non tamen in ejus canonizatione quidquam omnium ex his, quæ tanta in solemnitate requiruntur. Aderant multæ preces non modo Senensis populi, verum etiam aliorum. Nam & charissimus in Christo filius, Fredericus Romanorum Imperator Augustus, simulque dilectus filius nobilis vir Paschalis Venetiarum Dux, nobis supplicavit, ne hanc virginem suo in terris honore privatam ulterius esse sineremus, in quam multorum populorum devotio esset incensa, & multa de ipsa miracula vulgarentur.

Dum Senis commemoratur ad preces sibi potestatis, in publico Consistorio inquiruntur per se ipsam & miraculis Catharina m. h.

§. 9. Mantuam verd petentes, cum inter eundem apud Senenses aliquandiu supersedissemus, & ibi in Consistorio publico ingentia ejus merita & miraculosa signa nobis essent exposita, vehementesque preces portetæ, ut sanctorum CURISTII honores illi decerneremus, haudquaquam statim annuimus, sed pro veteri consuetudine tribus nostris S. R. E. Cardinalibus, uni Episcopo, alteri Presbytero, reliquo Diacono, vivæ vocis oraculo commissimus, ut debitis habitis processibus de vita & moribus ipsius Catharinæ, deque miraculis ejus, sive in vita, sive post mortem patratis, & de reliquis ad canonizationem necessariis diligenter inquirerent, nobisque in secreto consistorio, ut moris est, fidelem relationem facerent.

§. 10. Commissarii per annum & ultra, donec ex Mantua Romam rediissemus, rem discutientes, inventis processibus antiquis, apud Venetos & alibi habitis, examinatisque de novo testibus, & summa cum diligentia cunctis ponderatis, cum seorsum inter Cardinales tantum, omnium quæ invenerant, veracem nobis relationem fecissent, ac demum per advocatum ea quæ nobis exposuerant, in publico consistorio denuò recitari curassent, postremò convocatis in aula nostra Romæ universis, qui tunc erant in curia Ecclesiarum Præsulibus, assistentibus nobis Cardinalibus, iterum Commissarii præfati per organum venerabilis fratris nostri Guillelmi Episcopi Portuensis, natione Gallici, qui primus eorum erat, rursus cuncta quæ invenerant, & ritè probata videbantur, coram explicaverunt. Ex quorum relatione, quæ amplissima & ornatissima fuit, hæc summatim accepimus quæ vera, comperta, cognita & explorata sunt.

Et ex ne liti fuit à missariis quod in quibus fuerant fuerant

§. 11. Virgo Catharina ex civitate Senensi oriunda, mediocribus orta parētibus, prius Deo sese dedicavit, quam Deum posset per ætatem cognoscere. Sex annos nata, ut Domino serviret, eremum concupivit, & urbe egressa, in caverna, loco solitario delituit, quamvis jubente spiritu, paululum demorata, domum redierit. Angelicam salutationem edocta, quoties paternæ domus scalam ascendit, toties per singulos gradus, flexo geniculo, beatissimam Virginem matrè Domini salutavit. Et anno currente ætatis suæ septimo, virginitatem suam cōsecravit CHRISTO, quem sua in maiestate sedentem mirabili visione contemplata est, & arcana cœlestia vidit, quæ non potest efari lingua mortalis. Mundanas delicias à se omnes abdicavit. Orationi totam se dedit, corpusculum suum virgilitatis ac verberibus afflixit. Cœquales puellas, ut idem facerent, & docuit, & suavit. Pubes effecta, scissis crinibus, mortale coniugium recusavit. Convicia & maledicta hominum sprevit, Beati Dominici habitum quæ femineæ gestant de pœnitentia nuncupatæ, extorsit, protinusque impetravit. Ancillare officium in paterna domo exercuit, nihil magis cupiens, quam vilis apud homines & abjecta videri. Pauperibus CHRISTI (nam id pater ei indulserat) larga manu subvenit, ægotantibus summa diligentia ministravit. Diabolicas tentationes, & assiduas malignantium spirituum pugnas, patientiæ clypeo & fidei galea superavit. Incarceratos & oppressos, quibus valuit modis, consolata est. Nullum ab ea verbum non religiosum, non sanctum excidit. Omnis sermo ejus de moribus fuit, de religione, de pietate, de contemptu mundi, de amore Dei & proximi, de cœlesti patria. Nemo ad eam accessit, qui nõ doctior meliorque abierit. Doctrina ejus infusa, non acquisita fuit. Prius magistra visa est, quam discipula, quippe quæ sacrarum literarum professoribus, ipsique magnarum Ecclesiarum Episcopis, difficillimas de divinitate quæstiones proponentibus, prudentissime respondit, & adeo satisfecit, ut tanquam agnos mansuetos remiserit, quos tanquam lupos ac leones feroces acceperat, quorum nonnulli diuinam in virgine sapientiam admirati, distributis mox inter CHRISTI pauperes, quas possidebant, substantiis, accepta Domini cruce, vitam deinde Evangelicam egerunt. Summa huius virginis abstinentia fuit, & admirabilis vitæ austeritas. Nam cum vini & carniū vsum prorsus abjecisset, nec pumētariis vllis vteretur, ad extremum ed deducta est, ut nec legumina ederet, nec pane vesceretur, nisi cœlesti, quem verus Christianus in Sacramento sumit altaris. Inventa est aliquando à die Cinerum vsque ad Ascensionem Domini jejunium perduxisse, sola Eucharistiæ communionem contenta. Per annos circiter octo, minimo herbarum succo, eoque parum retento, & communionem sacra, sustentata est. Ad cibum quasi ad supplicium pergebat. Ad communionem altaris, quæ illi fere quotidiana fuit, quasi ad cœlestes nuptias inuitata esset, summa cum alacritate proficiscebatur. Cilicio sub veste utebatur, quo carnem macerabat. Nullæ illi plumæ, nulla pulvinaria erant. Lectum sibi ex tabulis confecerat: atque in eo jacens, brevissimum somnum accipiebat. Rarè enim ultra duas horas interdiu noctuque dormiebat. Reliquum omne tempus, vigilando, orando, prædicando, opera misericordiæ agendò contrivit. Spissis chordulis carnem

Pia Catharina ac aliam miramur

catnem suam maceravit, dolore capitis pene assiduo torquebatur. Astuabat febribus, nec aliorum diversorum morborum cruciatu carebat. Luctabatur quibus frequentissime cum demoribus, multisque horum molestiis vexabatur. Sed aiebat eam Apollo: Cum infirmor, tunc fortior sum. Nec enim in tantis laboribus deficiebat, nec charitatis onera negligebat. Assidebat miseris indigna ferentibus. Arguebat peccatores, & blandissimis verbis ad poenitentiam revocabat. Præcepta salutis omnibus læta dabat. Quid sectandum, quid fugiendū esset, alacri vultu ostendebat. Dissidetes summo studio componebat. Multa extinxit odia, & mortales sedavit inimicitias. Pro pace Florentinorum, qui cum Ecclesia dissidebant, & interdicto suppositi Ecclesiastico erant, Apenninum & alpes transire, atque vsque in Auenionem ad Gregoriū Vndecimum Pontificem maximum antecessorem nostrū proficisci non dubitavit. Cui votum suum, de petenda vrbe Roma, in occulto factum, & sibi soli ac Deo notum, sese divinitus cognovisse monstravit. Fuit enim in ea spiritus prophetæ, & multa prædixit antequam fierent, & occultissima reuelavit. Rapiebatur sæpe à spiritu, & in aère suspensa, divinis contemplationibus pasciebatur, adeo extra se acta, ut expuncta percussaque, nihil omnino sentiret: idque frequenter ei contingebat, cum divinis reficeretur Eucharistia. Magnum & sanctum erat in plebibus Catharinæ nomen: & vndique ad eam ægroti, & malignis vexati spiritibus deducebantur: & multi curabantur. Languoribus, & febribus in Christi nomine imperabat, & demones cogebat ab obsessis abire corporibus. Propter quas res, duobus Romanis Pontificibus Gregorio Vndecimo (cuius paulo ante meminimus) & Urbano Sexto acceptissima fuit, adeo ut legationibus eorum fungeretur, multisque & magnis spiritualibus gratiis ab eis donaretur.

de illis
in
m.

§. 12. Eadem cum vitæ agonem iam peregrisset, anno ætatis suæ tertio circiter ac trigesimo, in Vrbe Roma diem suum clausit. De cuius animæ in cælum assumptione, & gloriosa receptione, stupendæ ac mirabiles reuelationes factæ reperiuntur apud eas personas, quæ virginem dilexerunt, maxime verò apud ejus confessorem Raimundum Capuanensem sacre Theologiæ magistrum, qui postea generalis totius Ordinis Prædicatorum Pater, magister, & rector, effectus est. Is namque cum Ianuæ ageret, ea nocte qua virgo migravit, hora matutina in dormitorio apud imaginem matris Domini, eam contemplatus est miro splendore fulgentem, & verba ad se consolatoria dicentem.

de illis
in
m.

§. 13. Corpus ejus aliquandiu servatum, denique in Ecclesia Fratrum Prædicatorum, quæ de Minerua dicitur, Romæ conditum est non sine magna populi devotione ac reuerentia. Cujus tactu plerique ægroti salutē consecuti sunt à Deo: & nonnullis saluti fuit ea tetigisse, quæ sacrata virginis membra tetigere. Postea quoque virgo ipso jam cælo recepta, vota supplicantiū benigne audivit, & ut à sponso, & Domino Christo suo Salvatore exaudirentur, curavit. Multi enim ex diversis ægritudinibus curati sunt, qui audita beatæ Catharinæ gloriosissima fama, ejus patrocinium supplices petivere. Propterea Venetiis, ubi nunquam virgo ipsa fuerat, & multis in locis nomen ejus cum veneratione receptum est, & vota ei plurima fiunt.

de cano-
nda B.
m.

§. 14. Hæc & alia quamplurima cum venerabilis frater noster Episcopus Portuensis, in conventu Cardinalium, & Præsulum exposuisset, & liquidò probata esse affirmasset, rogati singulatim tum omnes Cardinales, tum Præsules, qui plurimi affuerunt, sententiam dicere, totis suffragiis beata virgo digna cælo, & astris declamanda visa est. Nec quisquam fuit, qui non magnopere canonizationem ejus faciendam probaverit.

de B. P.
m. per
Cath.
m. cano-
m. &
Sancti
m. col-
m.

§. 15. Quibus ad longum auditis, iussimus in basilica beati Petri Apostolorum principis suggestum magnum, & ornatum apparari, super quo hoc die adstante populo, & clero, sermone de vita, & miraculis huius virginis per nos habito, Missarum solemnibus celebratis, & consuetis caeremoniis rite peractis, ad canonizationem huius virginis, sub his verbis duximus procedendū. Ad honorem omnipotentis, & æterni Dei, Patris, & Filii, &

Bullar. Mag. Tom. I.

Spiritus sancti, ad exaltationem fidelis catholice, & Christianæ Religionis augmentum, auctoritate Domini nostri Iesu Christi, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, ac nostra, Catharinæ Senesem illam, & indelebilibus memoriæ virginis, cuius corpus in Ecclesia Prædicatorum quæ Minerua dicitur, Romæ jacet, & in cælesti Hierusalem, inter beatarum virginum choros, quando id ejus virtus, divina suffragante gratia, meruit, jam pridè fuisse receptam, & æternæ gloriæ coronam donatam, de fratrum nostrorum cõsilio declaramus, eamque rãquam sanctam publice privatimque colendã esse decernimus, & desinimus, atque in sanctarum catalogo virginū, quas Romana veneratur Ecclesia, redigi, & adscribi mandamus.

Sto: virque
ejus festū pro
prima Domi-
nica M. ij.

§. 16. Statuentes festum ejus singulis annis prima mensis Maii Dominica die, ab vniversali Ecclesia celebrandum esse, & omnes illi honores præstandos, qui cæteris sanctis virginibus conuenire noscuntur.

Re indulg.
das ejus sepulchrum
visitanti-
bus.
Sanctis pa-
nalis.

§. 17. Et insuper sepulchrum ejus in ipso festo visitantibus, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis poenitentiis, in forma Ecclesiæ consueta misericorditer in perpetuum relaxamus.

§. 18. Nulli ergo omnino liceat hanc paginam nostrorum declarationis, constitutionis, mandati, statuti, & relaxationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo sexagesimo primo, tertio kal. Maii, Pont. nostri Anno tertio.

Contra Clericos ad sacros ordines male promotos.

VII.

Pleniorum animadversionem in eosdem, ac in Episcopos, & alios male promoventes, edidit Sixt. V. infr. in ejus cons. 91. Sanctum, qua tamen moderata fuit, ut ibid. notabo.

Contra male ad sacros, vel minores Ordines, seu Clericalem characterem ordinantes, & male ordinatos sanctionem edidit S. D. N. Urb. VIII. in cons. 33. Secretis, infr. tom. 4.

PIVS EPISCOPVS, Editæ An. D. 1461.

Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Um ex sacrorum ordinū collatione character inuisibilis animæ imprimatur, sacra mysteria dispensentur, & ipsarum cura tribuatur animarum; in eorū susceptione excessus graues tanto magis plectendi sunt, quanto ex illis majora in mētibus fidelium scandala generantur.

Exordium.

§. 1. Cum itaque (sicut dignorum relatione, nonnulli moleste accepimus) nonnulli clerici, extra tempora à jure statuta, quidam ante ætatem legitimam, aliqui verò sine dimissoriis literis contra sanctiones canonicas, se faciant ad sacros ordines promoveri.

Causa consi-
tutionis.

§. 2. Nos eorundem temeritatem tali castigatione reprimentes, ut aliis in posterum committendi similia, aditus præcludatur, auctoritate Apostolica, hac cõstitutione perpetuo valitura, statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli, qui absque dispensatione canonica, aut legitima licentia, siue extra tempora à jure statuta, siue ante ætatem legitimam, vel absque dimissoriis literis, etiã citramontanis (præterquam si in hoc vltimo casu per cameram Apostolicam, juxta illius stylum ordinati fuerint) ad aliquem ex sacris ordinibus se fecerint promoveri, à suorum ordinum executione ipso jure suspensi sint; & si hujusmodi suspensione durante, in eisdem ordinibus ministrare præsumperint, eo ipso irregularitatem incurrant. Præterea, vltra alias pœnas in tales generalitèr à jure inflictas, beneficiis potiri non possint.

Pœna contra
malè promo-
tos.

§. 3. Volumus autem quod præsens nostra constitutio, in Romana Curia existètes, post quindecim dies, absètes verò Italicos, post duos mēses, alios verò vltimòtanos,

Tempus quo
hæc bulla li-
gare capis.

post sex menses, ab ipsius in audientia Contradicturum, & Cancellaria Apostolica publicatione, & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 4. 17. Novemb. Datum Romae apud S. Petrum, anno ab Incarnatione Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo primo, 15. Kalend. Decemb. Pont. anno 4.

VIII. Contra homicidas, vel de homicidio condemnatos, & diffamatos, ditioni S. R. E. mediate, vel immediate, subjectos.

Sanctis ista declarata & extensa fuit à pluribus Pont. quos tibi indicavero infra in const. 6. Sixt. V. Hoc nostri.

Edita An. D. 1461. P I U S E P I S C O P U S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam remembrance.

Homicidii crimen detestabile est.

AD retinendas insolentias transgressorum, si nervus publicæ disciplinæ lentescit, eorum ad peccandum voluntas sit laxior, & exemplum impunitatis periculosius in alios defivatur, propter quod ad præsentis officium pertinet talem adhibere justitiæ severitatem & debitam executionem, quod commissa crimina puniat, & committendorum in posterum interdicit audaciam.

Causa hujusmodi.

§. 1. Cum autem ad audientiam nostram pervenerit, quod à certis annis citra, in nostris, & Ecclesiæ Romanæ terris, locis, & tenimentis, nobis, & Ecclesiæ prædictæ mediatè, & immediatè subjectis, quamplurima, quandoque etiam ex levibus causis, commissa esse reperiantur homicidia, sitque inter alia crimen homicidii perniciosum & detestabile, debeatque juxta canonicas sanctiones gravi animadversione puniri, tantoque severius puniendum, & extirpandum, quanto manifestius cognoscimus, quod ex eo, ut plurimum, scandala, & mala plurima subsequuntur.

Constitutiones nos ergo editas in hoc Pont. in quibus.

§. 2. Cupientes idcirco ex debito Pastoralis officii, quod nostri, & Ecclesiæ Romanæ prædictæ mediatè, & immediatè subjecti, juxta piam dispositionem Regis pacifici, qui regnat in cœlis, pacifici sint, & modesti, nonnullas pro hujusmodi crimine homicidii debite puniendò, edidimus constitutiones infra scriptas, quas ad hoc ut aliquis de eisdem ignorantiam prætereundè non possit, volumus per omnes, & singulas civitates, nobis & Ecclesiæ Romanæ prædictæ mediatè, vel immediatè subjectas, publico præconio publicari, mandantes, ac auctoritate Apostolica tenore presentium decernentes, omnes, & singulos juxta constitutionum earundem determinationem, obstrictos esse ad observationem ipsarum, ac si personaliter singulis intimatæ forent, cum non sit verisimile, quod ad eorum notitiam non devenerit, quod extitit tam publico præconio patefactum. Tenor verò constitutionum de quibus supra fit mentio, sequitur, & est talis, videlicet.

Homicidii crimen detestabile est, & malefactoribus expurgare, statuit, & decrevit, quod omnes illi qui pro delicto homicidii fuerint condemnati, seu alias de civitate aliqua, & districtu illius banniti, non possint ad civitatem seu districtum hujusmodi, quocumque tempore redire, seu in eis, vel eorum altero moram trahere, etiam habita pace ab hæredibus, vel consanguineis, seu filiis ipsius occisi, nec Legatus etiâ de latere, aut Gubernator qui pro tempore fuerit, vel quivis alius possit auctoritate Apostolica, seu ex officio suæ legationis, aliqùe homicidam sic exbannitum rebannire, reducere, seu revocare ad civitatem, vel districtum, aut eorum alterum, seu ei licentiam, vel saluum conductum concedere redeundi, seu morandi in eis, vel eorum altero, in perpetuum, vel ad tempus modicum siue magnum, nec etiam per diem unum, siue noctem, quod si fecerit per quemquâ ex supradictis factum fuerit, incidat in pœnam excommunicationis ipso facto, sine ulteriori sententia declarationis, à qua per alium quàm per Summum Pontificem (& tunc facta de hoc speciali expressione) non possit ab-

solui, ac reducto, licentia, revocatio, salvas conductus, & cassatio processus, & banni hujusmodi, sint ipso jure nulla, nulliusque roboris, vel momenti, incidat etiam in pœnam ducatorum mille Camere Apostolicæ applicandorum, quam Thesaurarius, ceteri hoc secreto, vel publice fuerit denunciatum, retineri faciat, & mandet, nullo super hoc expedito, seu requisito superioris mandato, quod si non fecerit, Thesaurarius ipse eandem sententiam excommunicationis ipso facto, cum eisdem qualitatibus, incurrat: ipseque sic rebannitus, reductus, revocatus, siue alio quocumque modo reversus, possit & debeat capi, detineri, & incarcerari, & de ipso, secundum sententiam contra eum latam, justitia fieri per Gubernatorem, Potestatem, & alios Officiales, ad quos spectat, seu pertinet, incontinenti sine ulteriori licentia, notificatione, & requisitione superioris, vel alterius, sub pœna ducatorum ducatorum auri, Camere Apostolicæ applicandorum, vel retinendorum, quam Thesaurarius præfatus simili modo, forma, ac sub similibus censuris faciat retineri, prout superius expressum. Hoc autem extendi voluit ad eos, qui revocati, rebanniti, vel alias quomodocumque remissi fuerint, quocumque auctoritate seu licentia (præterquam speciali ex commissione, seu mandato Romani Pontificis, contento in literis authenticis, & bulla plumbea munitis à duobus mensibus citra, termino dierum quindecim, quo possint de civitate libere recedere, eis concessio) vel qui in futurum rebannientur, revocabuntur, seu alias remittentur per quemcumque quavis auctoritate prædicta, sub pœnis pecuniariis, & aliis Ecclesiasticis censuris, de quibus superius est dictum.

§. 4. Item, quod quæcumque appellationes interpositæ vel interponendæ ab hujusmodi vel aliis sententiis siue gravaminibus contra homicidas latis, vel à processu contra eos factis, etiâ si lis vel instantia super eis pendeat, & inhibitiones vigore ipsarum emissæ per Auditorem Camere, vel alium quemcumque, ordinariū vel delegatū, sint nullæ & invalidæ, nec ad ulteriora super eis, vel ipsarum vigore, procedi possit ac debeat: quinimò appellationes, lites, & causæ hujusmodi censeantur avocatæ, extinctæ, & invalidæ, nec Potestates vel alii Officiales inhibiti, hujusmodi mandatis, inhibitionibus, lites pendentiis, censuris, & pœnis in eis contentis adstringantur, imò teneantur, & debeant, sub pœnis suprapositis, ad executionem sententiarum litarum procedere. Possit tamen in causis aliis, à jure vel statuto permissis, appellari ad Gubernatorem civitatis, seu provincie, qui infra mensem causam definire teneatur; quo elapso, appellatio, inhibitiō, & instantia super eis, sint nulla, & libere, sine impedimento, possit fieri executio sententiæ, vel banni ac si non fuisset inhibitiū, & appellatum, quodque banniti, & condemnati propter hujusmodi crimen homicidii, censeantur & sint banniti ab omnibus circumvicinis vsque ad milliaria quinquaginta, intra quæ, si reperti fuerint, possit & debeat capitalis sententiæ, siue condemnationis pecuniariæ executio fieri contra eos, per Potestates & alios Officiales civitati, districtui, & loco præsentibus, sub pœnis pecuniariis simili forma imponendis.

§. 5. Item, quod omnes, & singuli homicidæ, quorum delictum notorium fuerit, vel de homicidio infamati, seu condemnati (etiâ si de delicto hujusmodi, ex forma statutorum, non possit inquiri, vel aliqua pœna imponi, vel etiâ si ipsius delicti vel pœnæ pro eo interpositæ, auctoritate Apostolica, vel alterius, ab ea, vel à Romano Pontifice potestatem habentis, sit facta remissio, cassatio processus, & sententia annullata, vel alias quomodolibet dispensatum, per viam gratiæ seu justitiæ, in toto vel in parte) non possint habere officia, vel dignitates in quibuscumque locis, civitatibus, & terris, à quibus banniti fuerint, in quibus domicilium eorum originemque habuerint, seu aliam moram traxerint vel resederint, etiâ si fuerint absoluti, rebanniti, vel alias eorum sententia, seu cōdemnatio, siue processus cassatio, irritatio, vel alias pro infectis habitis, sed perpetuo sint infames, & omni dignitate privati, nec possint ferre testimonium, nec tabellionatus officium exercere, non admittantur ad judicandum, seu ad aliud officium exercendum, & ab omnibus actibus legitimis sint perpetuo suspensi, quinimò si hujusmodi

Appellatio interposita vel interponenda ab hujusmodi vel aliis sententiis siue gravaminibus contra homicidas latis, vel à processu contra eos factis, etiâ si lis vel instantia super eis pendeat, & inhibitiones vigore ipsarum emissæ per Auditorem Camere, vel alium quemcumque, ordinariū vel delegatū, sint nullæ & invalidæ, nec ad ulteriora super eis, vel ipsarum vigore, procedi possit ac debeat: quinimò appellationes, lites, & causæ hujusmodi censeantur avocatæ, extinctæ, & invalidæ, nec Potestates vel alii Officiales inhibiti, hujusmodi mandatis, inhibitionibus, lites pendentiis, censuris, & pœnis in eis contentis adstringantur, imò teneantur, & debeant, sub pœnis suprapositis, ad executionem sententiarum litarum procedere.

Homicidii crimen detestabile est, & malefactoribus expurgare, statuit, & decrevit, quod omnes illi qui pro delicto homicidii fuerint condemnati, seu alias de civitate aliqua, & districtu illius banniti, non possint ad civitatem seu districtum hujusmodi, quocumque tempore redire, seu in eis, vel eorum altero moram trahere, etiam habita pace ab hæredibus, vel consanguineis, seu filiis ipsius occisi, nec Legatus etiâ de latere, aut Gubernator qui pro tempore fuerit, vel quivis alius possit auctoritate Apostolica, seu ex officio suæ legationis, aliqùe homicidam sic exbannitum rebannire, reducere, seu revocare ad civitatem, vel districtum, aut eorum alterum, seu ei licentiam, vel saluum conductum concedere redeundi, seu morandi in eis, vel eorum altero, in perpetuum, vel ad tempus modicum siue magnum, nec etiam per diem unum, siue noctem, quod si fecerit per quemquâ ex supradictis factum fuerit, incidat in pœnam excommunicationis ipso facto, sine ulteriori sententia declarationis, à qua per alium quàm per Summum Pontificem (& tunc facta de hoc speciali expressione) non possit ab-

hujusmodi officia acceptauerint, exercuerint, seu ad ea exercenda admissi fuerint, tam ipsi, quam Gubernator, Legatus, aut Superior, qui cum elegerit, vocauerit, aut ipsum officium exercere, seu ei proesse passus fuerit, poenam quingentorum ducatorum auri ipso facto incurrat, & sua gubernatione priuetur, nec gesta in iudicio vel extra iudicium, tam per eum qui admissus fuerit ad officium, quam per eum qui illud ab eo exercere passus fuerit, de cetero valida sint, & robur obtineant, quinimodo sint nullius roboris vel momenti, & si ecclesiasticae personae fuerint, excommunicationis sententiam ipso facto incurrant, sine ulteriori declaratione, a qua non possint, praeterquam a Romano Pontifice, cum speciali delicti siue transgressionis huiusmodi expressione, absolui. Et Thesaurarius Camerae, sine aliqua requisitione, seu notificatione, aut inhibitione vel monitione, salarium eisdem, vel alteri debitum, retinere debeat, si ab eo debeatur; si vero non debeatur, mandare Potestati, Gubernatori, vel alteri, ad quem spectat, ab eis vel eorum altero exigi, & satisfieri, sub eisdem censuris & poenis, prout superius est expressum. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo sexagesimo primo, Quinto kal. Febr. Pontificatus nostri Anno quarto.

Privilegia Congregationis Monachorum B. Mariae Montis Oliueti, Ordinis S. Benedicti, vna cum communicatione omnium gratiarum Congregationis Cassinensis eiusdem Ordinis.

Alia privilegia habes etiam hic infr. in const. 12. Jul. II. Etsi ad. Et gratias Congreg. Cassinensis, vide in constitutionibus indicatis in alia bulla prima eiusdem Jul. II. Super Cathedralam.

Cetera de hac Congregatione Montis Oliueti sunt indicata sup. in const. 1. Clem. VI. Sollicitudinis.

PIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Licet ex debito ministerii Pastoralis quibuslibet Ecclesiastici ordinis viris nos deceat in suis opportunitatibus esse fauorabiles & benignos, illis tamen, qui sub Religiosis, vitae castimonia, & obseruantia regulari, gratum & sedulum exhibent cum puritate mentium Altissimo famulatu, mundanisque relegatis illecebris, caelestium contemplationi insistant, ut in suis bonis operibus huiusmodi nil eos impediatur, vel conturberet, eo propensioribus auxiliis nos convenit opportune adesse, quo per arctioris eiusdem obseruantiae semitas se Creatori omnium sponte deoerunt, tantoque devotius ipsi divinis, & contemplationi insisterent, ac sacris actionibus vacare possint, quanto eorum status quietior amplioribus fuerit praedictis communitus.

§. 1. Cupientes itaque Monasterium Montis Oliueti Ordinis S. Benedicti Aretinae Dioc. quod inter alia ipsius Ordinis, & Congregationis Monasteria insigni, & praecipuum, & per nonnullos praecclaros viros ex progenitoribus nostris nobilibus de Piccolominibus, & Ptolomeis Domorum, a quibus sumpsit exordiu, magna ex parte fundatum, atque dotatum est, & in quo dilecti filii, Abbas Generalis dicti Ordinis, vna cum illius conventu, prout ipsi, qui devotionis causa praedictum Monasterium visitando experientia edocente comperimus, gratum, & devotum exhibent virtutum Domino famulatum, atque alia ipsius Ordinis Monasteria, Prioratus, & Membra, ac in eis degentes personas, condignis muneribus gratiarum, & fauoribus decorare, & non solum ad instar praedecessorum nostrorum Roman. Pontificum, cum nonnullis infra scriptis modificationibus concessa eis privilegia communitare, verumetiam illa, prout superius in similibus fieri contingit, & quemadmodum aliis regularibus viris, eorumque Monasteriis concessum fuisse dignoscitur, Abbatis, Conuentus, & Monacho-

rum meritis, & virtutibus exigentibus, quod aliqua supplere, eiusdem Abbatis in hac parte supplicationibus inclinati, omnia, & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, & gratias, siue Montis Oliueti, atque aliis Monasteriis, Prioratibus, Membris, & locis dicti Ordinis, necnon praefato, & aliis Abbatibus, Visitatoribus, Prioribus, Monachis, & personis in eis degentibus, per nos, vel Sedem Apostolicam, siue alias quovis modo concessa & indulta, rata habentes & grata, illa auctoritate Apostolica ex certa scientia approbamus, & confirmamus, ac praesentis scripti patrocinio communimus.

§. 2. Et nihilominus ut idem Abbas, Conuentus, Monachi, & personae eo magis sine cuiusvis turbatione, vel impedimenti distractione bonis actibus insistere, piis quoque, & meritorii operibus continuo vacare possint, quo nostrae erga eos paternae charitatis intelligeret exuberant affectum, sentientque nostrae magnificentiae gratiam eis non desse; hac perpetuo valitura constitutione, Apostolica auctoritate statuimus, & ordinamus, quod in antea perpetuis futuris temporibus, Monasteria, Prioratus, & loca dicti Ordinis, ab eodem Monasterio Montis Oliueti dependentia, quae nunc sunt, & in posterum (auctore Domino) Ordini, siue Congregationi eiusdem, quomodolibet vniuntur, incorporabuntur, subiciuntur, seu applicabuntur, per ipsius Ordinis Praelatos dumtaxat regi, & gubernari debeant, & quoties illa, vel eorum aliquod vbiicumque, etiam apud Sedem Apostolicam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam si quavis specialis, vel generales de illorum provisionibus, siue dispositionibus per Sedem ipsam reservationes factae fuerint, Capitulum, si tunc celebrabitur, alioquin Abbas dicti Monasterii Montis Oliueti, & Visitatores praedicti, cum aliis ad hoc, juxta eorum consuetudines & statuta deputatis, illos ex Monachis dicti Ordinis, praesentibus & futuris, quos ad hoc idoneos fore repererint, in Abbates, seu Priores tunc vacantium Monasteriorum, Prioratuum, & locorum huiusmodi, alias juxta ipsorum consuetudines, & statuta eligere, nominare, ac etiam ad nutum, & beneplacitum ipsorum, taliter electos, siue nominatos a regimine, siue administratione dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum, quibus praefuerint, & quae tunc propterea vacare censeantur, ab solvere, amovere, & ad claustrum revocare, praefarique sic electi, & nominati, absque alicuius Sedis praedictae, vel alterius provisionis, siue perfectionis, vel dispensationis adminiculo, & praeter id, quod propterea munus benedictionis, ratione Monasteriorum quibus praefuerint, impendatur, eisdem Monasteriis, Prioratibus, & locis ad quae sic electi & nominati fuerint, praesente, ac illa in huiusmodi spiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac omnia, & singula, quae per Abbates, & Priores aliorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum Ordinis, & Congregationis eorundem, juxta praedicta statuta & ordinationes fieri poterunt, & libere & licite valeant exercere.

§. 3. Per hoc tamen constitutioni nostrae, ac etiam felicis recordationis Eugenii PP. IV. praedecessoris nostri, qua cavetur, quod Monast. ad beneficia vniuersa statutis in ea temporibus annatam solvere teneantur, non intendimus in aliquo derogare.

§. 4. Et ne ipsos super Monasteriis, Prioratibus, & locis praedictis aliorum motibus, & instantiis improbis turbati contingat, volumus, & auctoritate praefata similiter statuimus, & ordinamus, quod per quascunque literas Apostolicas, etiam Motu proprio, & cum reservationibus antedictis, ac quibuscumque derogatoriis clausulis, propter quas effectus praesentium quomodolibet impediti, vel differri possit, concessas hactenus, & in posterum forsitan concedendas adversus statuta, & ordinationes nostras huiusmodi, nullas praedictae Congregationis, vel alius cuiuscumque status, gradus, vel conditionis fuerit, etiam si Cardinalatu, aut Pontificali, siue alia quavis praesulgeat dignitate, aliquid ex ipsis Monasteriis, Prioratibus, siue locis in Titulum, vel Commendam, seu administrationem, aut alias, seu super cuiusvis illorum fructibus, & redditibus, & proventibus quacumque pensionem

Loca omnia Congregationis, etiam nomen, & Praelatos eius, quae ad Capitulum vel Abbatem & Visitatores eius pertinent.

Annua solutione, re- vants.

Et hinc indulto non est factus derogatum, nisi in Papa specificat exprimat.

libereditate, vel jus de super acquire possit, nisi in ipsi...

Exemptio a subsidio...

Exemptio a solutione...

Difficilis...

Hariditates...

Ordines...

Celebrare...

Recipere...

Communica...

§. 5. Et insuper Abbatem, Priores, Conventus, Monasteria...

§. 6. Ita etiam, quod ipsi Abbas, Priores, Conventus, & Monachi...

§. 7. Et ad subeundum iuramenta, & facienda testimonia...

§. 8. Eis similiter concedentes, ut quascumque hereditates...

§. 9. Necnon, quoties opus fuerit, a quocumque Catholico...

§. 10. Interdicti quoque tempore, dummodo ipsi causam...

§. 11. Quodque etiam quoscumque Ordinem ipsum introire...

§. 12. Ceterum prefato, & aliis Abbatibus, Visitatoribus...

res, Visitatores, Priores, Monachi, & persone, monasteria...

§. 13. Sub exemptione tamen predicta, ipsorum Capellanos...

§. 14. Et in quantum eis libera sepultura conceditur, casus...

Nulli ergo, &c. Si quis, &c. Dat. Petreoli Senen. Anno Incarnationis Dominice...

Retractatio eorum, quae ipse Pontifex, in minoribus existens...

De isto Concilio vide supra in d. Eugen. consil. 11. Magnas.

P I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Rectori, & Universitati...

IN minoribus agentes, non sacris ordinibus initiati, cum Basileae...

De quod... Tu... lam... D. P....

1463

Medelam inde ferat, hostis unde læserat. Mortem quidam prius sibi consciverint, quam videri velint aliquando male sensisse, & nonnulli ne vel ad horam videantur errasse, semper errant, & dum minimam tolerare honoris iacturam nequeunt, totum abjiciunt, & perpetua notantur infamia, & in pessimas prolabantur hæreses: Qui ne appareant inconstantes, pertinaces efficiuntur. Superbissimi hoc agunt, qui videri dii, non homines volunt, quales Constantiæ combusti sunt nostra ætate in magno conuentu, Hieronymus & Joannes hæresiarchæ.

§. 1. Nos homines sumus, & ut homines erravimus. Neque imus inficias, multa, quæ diximus, scripsimus, egimus, damnari posse: verum non ut Arrius, Eutyches, Macedonius, aut Nestorius, & alia blasphemorum turba ex animo damnatam viam elegimus, seducti peccavimus, ut Paulus, & ignoranter persecuti fuimus Ecclesiam Dei, & Romanam primamque Sedem. Propter quod prostrati ante oculos divinæ pietatis, supplices oramus: Delicta inventus meæ, & ignorantias ne memineris, &c. Pudet erroris, pœnitet male dictorum scriptorumque, vehementer pœnitet: plus scripto, quam facto nocuimus. Sed quid agamus? scriptum & semel emissum volat irrevocabile verbum. Non sunt in potestate nostra scripta, quæ in multas inciderunt manus, & vulgo leguntur. Utinam latuissent, quæ sunt edita; nam si futuro in sæculo manserint, aut in malignas mentes inciderint, aut incautas, fortasse scandalum parient. Qui hæc scripsit, inquit, in beati tandem Petri Cathedra sedet, & Christi Salvatoris vicarium gessit, ita scripsit Aneas, qui postea summum Pontificem adeptus, Pius II. appellatus est, nec inuenitur mutasse propositum, qui eum elegerunt, & in summo Apostolatus vertice collocarunt, ab iis scripta ejus approbata videntur. Verendum est, ne talia nostris aliquando Successoribus objiciantur, & quæ fuerunt Aneæ, dicantur Pii, atque ab ea Sede auctoritatem vendicent, adversus quam ignoranter latraverunt.

§. 2. Cogimur igitur, dilecti filii, beatum Augustinum imitari, qui cum aliqua in suis voluminibus errorum inferuisset, retractationes edidit. Humilis & probatissimi vir ingenii, qui suas ineptias verecunde confiteri, ac corrigere, quam impudenter defendere maluit. Idem & nos faciemus. Confitebimur ingenue ignorantias nostras, ne per ea quæ scripsimus juvenes, error irrepant, qui possit in futurum Apostolicam sanctam Sedem oppugnare: nam si quem decuit unquam Romani primique throni eminentiam & gloriam defendere, ac extollere, nos illi sumus, quos sine vllis meritis pius & misericors Deus, sola dispensatione sua, ad beati Petri solium, & dilectissimi Filii sui Domini nostri IESU CHRISTI Vicariatum evocavit.

§. 3. Quibus ex rebus dilectiones vestras hortamur, & in Domino commonemus, ne prioribus illis scriptis inhæreatis, aut fidem vllam præstetis, quæ supremam Apostolicæ Sedis auctoritatem quovis pacto elidunt, aut aliquid astruunt, quod sacrosancta Romana non amplectitur Ecclesia. Suadete omnibus, ut id solium præ cæteris venerentur, in quo Saluator Dominus suos vicarios collocavit, & quod beati Apostoli Petrus & Paulus suo sanguine dicauerunt, nec putetis diuinam providentiam, quæ cuncta gubernat, & nihil negligit eorum quæ creavit, inordinatam reliquisse militanti Ecclesiam, quæ cum sit sponsa Christi, profecto à Deo est, & ordinem habet, dicente Apostolo: Quæ sunt à Deo ordinata esse. Requirit autem ordo, ut inferiora à superioribus gubernentur, & ad unum tandem perveniatur, tanquam principem & moderatorem cunctorum, quæ infra se sunt. Sicut græves unam sequuntur, & in apibus vnus est rex, ita & in Ecclesia militanti, quæ instar triumphantis habet, vnus est omnium moderator & arbiter, IESU CHRISTI Vicarius, à quo, tanquam capite, omnis in subiecta membra potestas & auctoritas derivatur, quæ à Christo Domino Deo nostro sine medio in ipsum influit. Nec profecto in alium, tanquam sui exercitus ducem, supremam auctoritatem Christus principaliter derivasset, quàm in suum Vicarium, qui primus fuit Petrus, cui commissam novimus Domini gregis curam, nec duos

pluresve Petros Evangelistæ commemorant, nec duos aut plures instituit Dominus, qui suum locum tanquam capita tenerent æqualia: sed unum constituit, ut veritatem, ac ducem, & pastorem univèrsi gregis, Simonem Petrum, dicens: Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam: & tibi dabo claves regni cælorum: & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælo, & quodcumque solueris super terram, erit solutum & in cælo, Et, Pasce oves meas. Quæ multi alteri seorsum dicta leguntur, nisi Petro, ut in Petro vnitas, & summa contineretur auctoritas, nec aliis à petra dictus est Petrus, nisi Simon, ut intelligeremus unicum esse veræ, & solidæ petræ, id est, Christi, ut Paulus exponit, locum tenentem Simonem Petrum, qui solus pro Domino in periculo constituto exemit gladium, Petrus igitur, & successores ejus Romani Pontifices primatum in Ecclesia tenuerunt, & Nos hodie, quamvis indigni, sola Domini voluntate digni, tenemus, & quicumque Romanæ secundum canonicas sanctiones præficatur Ecclesiæ, quamprimum electus est in sacro Collegio, supremam à Deo potestatem sine medio consequitur, & per ordinem in omnem diffundit Ecclesiam, cuius peccata divino iudicio puniendi relinquuntur. Si quid adversus hanc doctrinam inueneritis aut in dialogis, aut in epistolis nostris, quæ plures à nobis sunt editæ, aut in aliis opusculis nostris, (multa enim scripsimus adhuc iuvenes) respicite, atque contemnite: sequimini quæ nunc dicimus, & seni magis, quam juveni credite, nec privatum hominem pluris facite, quam Pontificem. Aneam rejicite, Pium recipite. Illud gentile nomen, parentes indidere nascenti. Hoc, Christianum in Apostolatu suscepimus.

§. 4. Dicent fortasse aliqui, cum Pontificatu hanc nobis opinionem aduenisse, & cum dignitate mutatam esse sententiam. Haud ita est, longè aliter actum: Audite filii conversatiorem nostram, brevis narratio erit, quæ vobis, quantum ad rem attinet, veritatem aperiet, & objectioni faciet satis. Anno salutis primo, & trigésimo summo millesimo quadringentesimo cum Dominico Capranica, quem Martinus V. in secreto Consistorio Cardinalem creaverat, Eugenius IV. spreverat, Basileam petivimus, ibique Concilium inchoatum inuenimus, verum ab Eugenio revocatum, quamvis congregati noluerant obedire, asserentes jam inceptum Concilium sine consensu Patrum, qui convenissent, haudquaquam potuisse dissolui. Iulianus aderat S. Angeli Cardinalis, natione Romanus, moribus & doctrina conspicuus. Is cum cæteris præstaret, audita Eugenio revocatione, præfidentiam dimisit tanquam summo Pontifici vellet obedire: sed cum augefceret in dies, Eugenio vel invito Concilio, & multi ex diversis regionibus Episcopi, & Regum Legati aduentarent, Cardinales quoque ex Rom. Cur. profugi in dies nonnulli concurrerent, præfidentiam resumpsit, & auctoritatem Concilii mirum in modum extollens, eminentiam primæ Sedis suppressere cœpit. Venientes Eugenio Legatos, & potestatem Romanorum Præfulum magnificantes, apparenter confuravit, & cum esset facundissimus, facile persuasit auditoribus quæ cupiebat. Cardinales ex Vrbe profecti, Eugenio infensi, vitam ejus moresque carpebant. Accedebant in horas catervatim novi Curiales, qui (ut est omnis multitudo maledica, & inimica Principi) Eugenio nomen modis omnibus lacerabant. Nos, qui ex patria iuvenes, non ex Vrbe illuc migraveramus, & novatum primum avis ex Senensi gymnasio euolaveramus, rudes & inexperti, vera esse arbitrabamur quæcumque dicebantur, nec putabamus mentiri alios, qui nescitemus ipsi mentiri, atque ut est innatum homini, tetra, & horrenda crimina odio habebamus. Nec Eugenium diligere poteramus, quem tot tantique testes indignum Pontificio dicerent. Aderant legati Parisiensis Scholæ, cuius est fama percelebris, affuerunt & aliquando vestri & aliorum studiorum Germanicæ nationis Oratores, & vno cuncti ore, Concilii generalis auctoritatem ad cælum efferebant. De potestate Romani Pontificis pauci erant qui loqui præsumerent, omnes, qui publicè loquebantur, prurientes aures, multitudini applaudebant. Accessit & in sus Eugenio consensus, qui dissolutionem Concilii à se factam revocavit.

Occurritque objectioni eorum qui dicunt: non ipsum Pontificatum esse propositum & idcirco revocatum & gestum.

cavit, & progressum eis approbavit, cum reconciliata Synodus Eugenio videretur, & pax Ecclesie data. Præterita enim omnia per duas literas Concilii Patres Eugenio se se remissuros, & pedes ejus tanquam beati Petri exsculatos promiserant, & revocata dissolutione, Concilio cursum permitteret, atque illi cohereret. Nova intercessere discordia, tum aliis de rebus, tum potissime super translatione Concilii, Græcorum causa, in alium locum, Eugenius in Italia, non sine ratione, Concilium petebat, popularitas synodalis transire montes horrebat, & in Auenione, aut in Subaudia locum desiderabat. Adiverunt per id temporis duo viri ex Italia Basileense Concilium, Nicolaus Panormitanus Archiepiscopus, & Ludovicus Pötanus, Apostolicæ Sedis notarius, Alphonso Magni Regis Oratores, qui velut duo orbis sidera, seu Pontificii juris, & totius civilis sapientiæ duo præcipua lumina, & clarissima censebantur. Hi dictis scriptis quæ Concilii gesta probabant, Eugenio facta damnabant, nec erat qui aut vellet, aut auderet dicta eorum refellere. Quid ageremus? audire potuimus, non discere? Rude nimis ingenium est, quod per singulos dies audita, & inculcata non capit. Quales magistri sunt, tales discipuli eadere solent. Paucos invenias Aristoteles, qui Platonica norint destruere dogmata. Non est discipulus supra magistrum, inquit Dominus, nec nos magistrum potuimus superare. Iulianus nobis, & Nicolaus, & Ludovicus, & alii complures fuere magistri, schola, Basileensis conventus, in quo raro aliquis Eugenio causam defendit. Adversus Concilii dignitatem mutare aliquid, crimen hæresis fuit. Una omnium vox Concilium Eugenio præferbat. De Sedis Apostolicæ præcellentia aut silentium, aut contemptus. Concilium Concilium cuncta sonabant. Didicimus ergo quæ audivimus, & post aliquot annos, existimantes nos aliquid esse, diximus, ut est apud Satyricum. Semper ego auditor tantum? nunquamne reponam? Pudit semper discipulum agere, subtraximus ferulam manum, cœpimus loqui, & magistri personam induimus. Scripsimus epistolam, & opuscula, hoc omnibus passim datur, docti, & indocti scribunt, & quæ scripsit ipse, nemo contemnit, nisi editionis fervorem tempus extinxerit. Nobis placebant scripta nostra, more poetarum, qui poemata sua tanquam filios amant. Nec Basileæ quenquam inveniebamus, qui ea damnaret, probant enim similia similes, applaudebamus nobis ipsis, & in editionibus nostris gloriabamur. Et quanquam postea Eugenio Concilium in Italiam transtulerit, & cum Græcis Ferrariæ, ac demum Florentiæ conuenerit, quanquam Iulianus Sancti Angeli, & Joannes S. Petri Cardinales, quibus plurimum credebamus, ad Eugenio defecissent, quanquam paucissimi in fide Basileensi remansissent, nolimus tamen credere, existimantes cunctos, qui abibant, metu recedere, ne bona temporalia perderet, & cum nihil haberemus, quod nobis auferri posset, perseverandum putavimus, ne partem quæ verior nobis apparebat, relinquentes, detrimentum animæ faceremus. Mansimus igitur Basileæ, quoad Eugenio, ut crediderimus, iusto iudicio deposito, Amadeus S. bauidensis suffectus est, & Felix V. appellatus, quem non ut idolum, quod erat, sed tanquam verum Christi Vicarium venerati sumus, nihil ad hæc sinistri putantes intercessisse. At cum Fridericus Romanorum Rex, Aquisgrani coronatus, domum repetens, Basileam transitum fecisset, rogatusque Felicem illic præsentem accedere, nullo pacto persuaderi potuisset, ut honorem ei tanquam Rom. Pontifici exhiberet, aut publice cum eo verba miferet, tum primum consideravimus possibile esse, quod partem erroneam sequeremur, quando Rex, Imperator Romanorum futurus, in tanto negotio dubius esset, & ad Eugenio inclinaret magis. Multum, & sæpe inter nos ipsos cogitavimus, quis esset modus inveniendi verum, nunquam enim volentes erravimus. Rogati in familiam Friderici transire, non renuimus. Erat tunc ille cum tota fere Germania neutralis. Concilium Basileæ dicebant esse Germani, & idolum ejus respuebant, nec Eugenio, nec Basileensibus plene obediebant. Placuit ad neutrales transire, ut verum apud eos liberius audiremus, & si recedendum esset ab vno extremorum, per aliquod medium transiremus ad alterum, & eorum iudicium spe-

caremus, qui non essent affecti causæ. Mansimus in aula Friderici pluribus annis, illic varias audivimus optimas. Neutralitatem idcirco Teutones induerant, ut concordia facilius inveniretur, non ex consilio Solonis, qui tumultuante civitate, extorrem fecit eum, qui sine parte remansit. Multa inter neutrales didicimus quæ nos antea latebant, Eugenio falso de multis accusatum invenimus, Cardinalesque qui Basileam venerat, ob priuatas inimicitias bono, & sancto viro notam inurere voluisse, qui tamen cuncti postea ad eum redierunt, & veniam errati petierunt.

§. 5. Forte per id tempus Iulianus S. Angeli Cardinalis, cuius supra meminimus, ex Vngaria quæ sibi decreta contra Turcas fuerat provincia, Flavianum venit, quæ hodie Vienna dicitur, præcipuum Austriæ columnam, sæpe cum eo sermonem pro veteri consuetudine miscuimus, sæpe de rebus Basileensibus disputavimus, tuebamur abriquam sententiam, illi novam defendebat. Ex tollebat generalis Concilii auctoritatem, ille Apostolicæ Sedis potestatem magnopere collaudabat. Dicebamus concilium Basileense jure perseverasse, quamvis Eugenio Præsidentes revocasset, & hoc ejus factum accusabamus, ille dissolutum, seu translatum rite Concilium affirmabat, & Basileensium opera multis modis detestabatur, Basileæque non Synodum Ecclesie, sed Satanæ, & ministrorum ejus synagogam remansisse dicebat. Diutina fuit inter nos concertatio, verum modestia, & charitate plena. Ad extremum cum suis scriptis, dictisque Cardinalem vinceremus, premeremusque vehementer, subridens ille: Tu, inquit, Anea, tabellis obsegnatis agis mecum, & quoniam aliquando sensimus ut dicis, idcirco & hodie idem putas debere sentire, & additos priori sententiæ censet. Verum propterea nos sumus liberi, quia mutare sententiam vsque ad mortem possumus. Cur enim non liceat omni tempore, relicto falso, verum amplecti? Fateor me dixisse & scripsisse, quæ refers, verum à vero remotum errasse. At tu, qui, ut ais, me doctore Basileensibus credere adductus es, errantem olim sectatus es, cur modo non sequeris recta monentem? Præsumpsi de meipso, dum essem Basileæ nimis, quamvis deceptus decepi, & credens prodesse, nocui, in medio Ecclesie docens quæ non didici, cæcus erravi, & in tenebris ambulavi, reliqui tandem Ecclesiam malignantium, & cum impiis federe recusavi. Reuelavit Dominus oculos meos, & consideravi mirabilia de lege sua, cognovi priorem errorem, & quantum à vero procul abissem Basileenses, plane intellexi: Adii Romanam Curiam, & Eugenio cum fuisset rebellis, submisisti cervicem, à quo misericordiam consecutus, ad unionem Græcorum navavi operam, & illis Romanæ Ecclesie reconciliatis, adversus impios Turcas legationem accepi. Castigans castigavit me Dominus, & morti non tradidit me, sed humiliatum exaltavit, quia cognito in errore, non perseveravi, sed mox in viam redii, & ex magistro factus discipulus, ex magno parvus, expurgato veteri fermento, novum hominem indui, & veteris matris lacte nutritus, ad fontem veri perueni, quem sancti Doctores ostendunt Græci, & Latini, quorum vna vox est, saluari non posse, qui S. R. E. non tenet unitatem, omnesque illas virtutes mancas esse ei, qui summo Pontifici obedire recusat, quamvis in sacco, & cinere jacens dies & noctes jejundet, & oret, & in cæteris videatur legem implere; quia melior est obedientia, quam victima, & omnis anima potestatibus sublimioribus subjecta est, & Romanum Præsulem in Ecclesie vertice constitutum esse constat, à quo nullam ex ovibus Christi exseptam novimus. Ego ad ovile redii, qui diu erraveram extra caulas, & pastoris Eugenio vocem audivi, tu si sapias, idem facies.

§. 6. Hæserunt prætori nostro verba viri, quæ sæpe ad nos repetit non sine charitate ardenti, & amore singulari. Interea ex diversis regionibus homines doctissimi Cæsarum adierunt, quibuscum placidos de eisdem rebus miscuimus sermones, semper ad verum intenti, cuius est natura hominis auida. Multum profuit nobis Joannes Carraualis Apostolici Palatii Auditor, natione Hispanus, qui Iuliano defuncto, in titulo Cardinalatus ac Legatione successit: quocum sæpe de Concilio Basileensium amice disputavimus. Nemo doctus ad Imperatorem venit, quem de his rebus in colloquium non adduceremus.

Cumque

Cumque Cæsar ad unionem Ecclesiæ procurandam in Nuringbergia suæ nationis consentum instituisse, decessissetque summum Pontificem adhortari, ut Constantiæ nouum Concilium indiceret, Legatumque mitteret, ac Basileenses paciter induceret ut eo se transferrent, ut ibi pax Ecclesiæ redderetur, primi Basileenses recusauerunt. Quod audiens Thomas Asselbachius ex Germanis insignis Theologus: Nunc inquit, scio Basileenses Spiritum sanctum non habere ductorem, quando tam æquam Imperatoris legem effugiant. Idem multi alii dixere viri doctissimi, & opinione sanctitatis illustres.

§. 7. Quibus consideratis, caligo tandem ab oculis nostris cecidit, quæ velut araneorum tela, verum cernere impediebat. Recognovimus errorem nostrum, venimus Romam, Basileense dogma reiecit, Eugenio Pontifici Maximo caput submisimus, & reconciliari Ecclesiæ Romanæ, doctrinam ejus imbuimus, & illud Hieronymi diximus, Ego nullum primum nisi Christum sequens, beatitudinis turæ, id est cathedræ Petri, communionem confocior. Super illam fundatam Ecclesiam scio. Quicumque extra hanc domum agnum Dominicum comederit, profanus est. Si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluuiio.

§. 8. Erasmusque adhuc penè laici, quando ad Eugenio obedientiam rediimus. Ex Basilea clericali tantum charectere insigniti recessimus, nec unquam sacros imbuimus ordines, nisi post veritatem cognitam, Basileensi cæcitate relicta. In Austria minores ordines, ac subdiaconatum, & diaconatum recepimus, in Vrbe ad presbyteratum pervenimus. Hæc est conversatio nostra, per hos gradus à tenebris ad lucem migravimus.

§. 9. Ad quam rem non parum luminis nobis attulit Thomas Satazanus Theologicæ sapientiæ celebratus ac acutissimus interpres, qui postea in summo collocatus Apostolatu, Nicolai Quinti nomen accepit.

§. 10. His auctoribus, vnam Ecclesiam Catholicam, & Apostolicam esse didicimus, matrem omnium fidelium, extra quam non inuenitur salus, sponsam Christi immaculatam, in qua omnes, qui militant finem sibi proponunt vitam æternam. Idcirco enim in Ecclesia militant laborant homines, & cum dæmonibus tanquam hostibus pugnant, ut pacem tandem allequantur, & cum JESU magistro ac legifero suo in cælesti Hierusalem triumphare, ac regnare possint. Hic finis Christiano proponitur; huc omnes Ecclesiæ militantis conatus, omnes leges, omnes regulæ tendunt; quoniam Ecclesia quidam exercitus est Deo militans, terribilis ut castrorum acies ordinata dicitur, vni proculdubio Imperatori subiecta, ad cuius nutum cuncta referuntur. Cumque pius ac maximus & opt. Deus in suo sanguine fundaverit Ecclesiam, eamque voluerit ad finem vsque sæculi perdurare, quis non dixerit in ea id regimen institutum esse, quod optimum censetur? At verò inter genera gubernationum communis philosophorum sententia est, præstare monarchiam, & Romanam, quorum toto micuit orbe dignitas, quamvis ejectionis regibus duos annuos Cæsules elegerunt, & modo tribunos addidere, modo alios magistratus invenerunt; in adversis tamen casibus, bellisque gravioribus, ad unum aliquem recurrerunt, virtute & auctoritate præstantem, quem Dictatorem appellauerunt, cuius dicto non liceat adversari; & quanquam dictaturam in initio temporaneam instituerunt, in Iulio tamen, & Augusti efforibus ejus perpetua effecta est. Nec vnquam Romana res admirabilior, aut celsior fuit, quam sub Augusto Cæsare, quâdo jam clausis Jani portis totus fere orbis sub huius hominis gubernatione quievit. Quo tempore Iesus mundi Saluator monarchicum regimen ceteris præfuisse videtur gubernationibus. Idem probat totius fere orbis consuetudo, cuius maximam partem gubernant reges, sive Christianos intueamur, sive Barbaros. Et quamvis civitates aliquot reperiantur, quæ cum maxime servant, liberas sese voeitant, sine Rege viuentes, non possunt tamen effugere, quin vnum præferant aliis, eique tanquam capiti pro tempore obediant. Quid plura? Cælestis aula nos admonet. Quid illa pulchrius? Quid ordinatius? Quid majus, aut durabilius? Quid melius, aut beatius. Quamvis in ea & Angelorum diversi sint ordines, & san-

ctorum spirituum innumerabiles chori, unus est tamen omnium Rex æternus Deus qui condidit universa, & nihil negligit eorum que condidit, cuius Filius vngentus Christus Iesus, cum pro nostra salute venisset in hunc mundum, servili accepta forma, Ecclesiam, de qua loquimur, in Cruce passus; suo sanguine acquisivit, & in ea vsque in diem Ascensionis corporaliter præsedit, & tanquam dux verus, & Imperator, cuncta in fine suum direxit. Et cum ascendisset in cælum, eum indubitanter sui gregis pastorem reliquit, cui dixerat, Pasce oves meas; & Tibi dabo claves regni Cælorum, Neque enim dixit, & nõ fecit, qui salus est verax. Grex Christi, Ecclesia est Pastor primus ipse Christus fuit, & pastor bonus, qui posuit animam suam pro ovibus suis. Secundus pastor Petrus extitit, ab ipso Domino institutus, atque omni potestate donatus, quæ ad bene regendum commissa oves necessaria ducitur, alioqui Christus, qui sapientia Patria est, & omnino sapienter egit, Ecclesiæ suæ haud sufficienter providisset, quod est, nefarium asserere. Et quamvis plures per orbem Ecclesiæ institutæ fuerint, & plures Episcopi, id est plures greges, & ovilia plura, & pastores plures; omnes tamen sub uno pastore, & in vno grege, atque ovili continebantur, sicut & hodie continentur, quia unus est Christi thalamus, una sponsa, vni ovile, & vnus pastor, & omnium Episcoporum vnus Episcopus Romanus Præsul, beati Petri successor, & IESU CHRISTI Vicarius. Petrus enim in Antiochia primum sedet, deinde Romam venit, vnde cum persecutionem fugiens, vellet abire, à Domino prohibitus est, & hic glorioso martyrio vitam finivit, successore Clemente substituto; atque ita in hanc usque diem servatum est, ut qui Romæ sederit Antistes, rite institutus per legitimum electionis tramitem, tanquam Aaron vocatus à Domino, hunc omnes Christianæ plebes, omnes populi, omnes reges, omnes clerici, omnes Episcopi tanquam IESU CHRISTI Vicarium, & beati Petri successorem, vniuersalis Ecclesiæ caput ac rector, & ducem venerati sint. Inter quos plurimi pro Christi nomine asperissimos perpessi cruciatus, & morte multati coronam Martyrii susceperunt, plurimi Confessores egregii, vita, moribus, & doctrina fulgentes, quamvis sine sanguinis effusione, non tamen sine periculis, & labore, ac voluntate parata pro conseruanda sacri Evangelii auctoritate moriendi, ad cælestem gloriam pervenere, ut Gregorii, Damasi, Leonis, Innocentii, Bonifacii, Benedicti, & alia nomina, inter quæ tertius claruit Eugenius, ex Monasterio sancti Anastasii ad summum sacerdotium evocatus, ad quem Divus Bernardus Monachorum pater, non minus doctrinæ fulgore, quam vitæ sanctimonia illustris, inter multa, huiusmodi verba conscripsit. Indagemus, inquit, adhuc diligentius quid sis, quam geras videlicet personam pro tempore in Ecclesia Dei. Tu es sacerdos magnus, summus Pontifex, tu princeps Episcoporum, tu hæres Apostolorum, tu primatus Abel, gubernatu Noë, patriarchatu Abraham, ordine Melchisedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyses, iudicatu Samuel, potestate Petrus, vntione Christus. Tu es, cui claves traditæ, cui oves creditæ sunt. Sunt & alii quidæ cæli janitores, & gregum pastores, sed tu tanto gloriosus quanto & differentius utrumque præ illis nomien hereditasti. Habent illi assignatos sibi greges singuli singulos, tibi universi crediti uni sumus. Nec modo ovium, sed & pastorum tu vnus omnium pastor. Hæc Bernardus ad Eugenium III. scribit, cui supremam, & omnimodam in Ecclesia potestatem concedit. Quod ille de tertio testatur Eugenio, hoc nos de quarto, & omnibus aliis Romanis Pontificibus profiteamur, quia dignitatis est auctoritas. Liqueat igitur vnum in Ecclesia caput esse, & vnum principem, quia pax populi ex uno rectore dependet, & pluralitas principum discordiam parit. Christus Ecclesiæ suæ in ultimo Testamento pacem reliquit, & pacem multis verbis commendavit. Dedit ergo & regimen pacis amicam, id est, monarchicum, sub beato Petro, & successoribus ejus administrari cuncta præcipiens, clauibus illi commisit, & cura gregis demandat. Hæc nos de Romani Pontificis auctoritate, & potestate sentimus, cui & congregare generalia Concilia, & dissolvere datum est. Qui etiam filius est propter regenerationem, propter dignitatem

tatem tamen pater habetur, & sicut filiationis causa venerari debet Ecclesiam tanquam matrem, & praelationis causa praesertim ei, ut pastor gregis, princeps populi, rector familiae. Cum his de generali Concilio auctoritatem, & potestatem complectimur, quemadmodum & suo nostro Constantiae, auctoritate Synodus universalis, declaratum, de hincsumque est. Veneramus enim Constantiensis Concilium, & cuncta, quae praecesserunt à Romanis Pontificibus nostris praedecessoribus approbata, inter quae, nullum invenimus unquam falsè ratum, quod stante Romano Imperatoris Praesule, absque ipsius auctoritate conueniente, quod non est corpus Ecclesiae sine capite, & omnis ex capite debet in membra potestas. Haec nostra sententia est, illi: haec credimus, & profiteamur: haec iam senes, & in Apostolatus apice constituti, pro veritate asserimus.

§. 11. Si quae vel vobis, vel aliis conscripsimus aliquando, quae huic doctrinae repugnent, illa tanquam erronea, & juvenilis animi parum pensata iudicia, reuocamus atque omnino respuimus.

Dat. Romae apud S. Petrum, 6. kal. Maii, Anno millesimo quadringentesimo sexagesimo tertio.

Et quia in re...
Dat. P. An. 1...
die 26. Apr.

XI. Prohibitio praedicandi, disputandi, aut suadendi haereticum, vel peccatum esse credere IESU CHRISTI sanguinem in triduo suae passionis, ab ipsa Diuinitate diuisum, vel non diuisum fuisse

PIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Ineffabilis summi providentia Patris, ad hoc nobis, quamvis immeritis vniuersalis Ecclesiae regimen pia dignatione commisit, ut tanquam de summo vertice ad inima reflectentes intuitum, quid pro sacrae Religionis expediat propagatione felici, & qualiter illius multiplicatis plantationibus Religio ipsa floride dilatetur, solertius intendamus, omnemque inquietudinis, & molestiae fomitem subtrahamus, sicque statui omnium Religiosorum in humanitate Altissimo famulantium, opportune providemus, quod omnibus ab ipsis sublati molestiis, in Religionis obseruantia, iugique perseveratione quietius intendere valeant.

Exordium.

Quidam tenent...
affirmabant.

§. 1. Sane, cum dudum inter dilectos filios Praedicatorum, & Minorum Ordinum Fratres (fatore zizaniae operante) super eo quod eorum aliqui in ipsorum praedicationibus pretiosum Sanguinem Domini nostri Iesu Christi in triduo passionis eiusdem separatim fuisse ab ipsius sanctissima Diuinitate asseuerabant, alii vero fore contrarium tenebant, dissensionis materia exorta foret, ex qua ad tantam inter eos altercationem, ut accepimus deuentum extitit, ut facile mentibus fidelium posset scandalum generari. Et licet alias Nos ad obuiandum praedictis, auditis iis quae circa praemissa vtraque pars dicebat, & allegabat, silentium imposuerimus, ac materiam ipsam indiscussam pro tunc reliquerimus, ac mandavimus de huiusmodi dubietate amplius disceptationem aliquam fieri non debere; quia tamen verendum foret, ne ex contrarietate praedicta, in mentibus eorundem Christi fidelium aliquid scandali ad eorum animas illaqueandas euenire possit, matura praemeditatione curavimus omnibus sinistris euentibus praemissis, prout ex debito Pastoralis officii adstringimur, obuiare.

Hic ergo...
primis

§. 2. Ut igitur in Ecclesia Dei orthodoxae fidei unitas praeservetur, & de cetero tollatur occasio in huiusmodi controversias incidendi, auctoritate Apostolica tenore praesentium statuimus, & ordinamus, quod nulli Fratrum praedictorum deinceps liceat de supra dicta dubietate disputare, praedicare, vel publice, aut private verbum facere, seu aliis suadere, quod videlicet haereticum, vel peccatum sit, tenere, vel credere, Sanguinem ipsum sacratissimum, ut praemittitur, triduo passionis eiusdem Domini nostri Iesu Christi, ab ipsa Diuinitate quomodolibet fuisse, vel non fuisse diuisum,

vel separatim, donec super dubietatis huiusmodi, decisionem, quid tenendum sit, fuerit per Nos, & Sedem Apostolicam definitum.

§. 3. Mandantes propterea vniuersis & singulis eorundem, & aliorum quorumcumque, Ordinum per totum Orbem constitutorum, Fratribus, quouscumque status, gradus, vel conditionis existant, praesentibus & futuris, sub excommunicationis latae sententiae poena, quam ipso facto incurramus, & à qua nisi in mortis articulo constituti, nisi per Nos, aut successores nostros absolui possint, ne contra statutum, & ordinationem nostram praedictam venire, aut facere, vel tentare quoquo modo praesumant.

§. 4. Necnon omnibus, & singulis praedictorum & aliorum Ordinum Praelatis, ut in virtute sanctae obedientiae transgressores omnes, quos in poenam huiusmodi incidisse, aut contra praedicta dixisse, vel fecisse praesumpserint, dignis poenis, dirisque carceribus punire, & mancipare procurent, ac Fratres ipsi vtriusque, seu alterius Ordinis, de cetero sub eisdem poenis, aliquem Fratrem, seu alium, haereticum propterea proclamare, aut haereticis ex hoc labem incurrisse constiterit, illam, vel illos apud Sedem Apostolicam denunciare teneantur, & debeant, quodque inter alias quascumque Ecclesiasticas, saecularesve personas, nullus Fratrum Ordinum praedictorum, seu aliorum, aliquem de praedictis infamare, aut de illo quomodolibet proclamare praesumat.

§. 5. Quinimo, ut Fratres ipsi Praedicatorum, & Minorum Ordinum huiusmodi, mutuo se diligant, & cum charitate pertractent, secundum Ordinum ipsorum instituta, & Regularis obseruantiae regulam, sub poena praemissa auctoritate, praefata tenore praesentium iniungimus, decernentes ex nunc omnes, & singulos Fratres Ordinum praedictorum, qui praedicta non obseruare, vel illis contrafacere, vel venire studuerint cum effectu, ad omnes actus legitimos Religiosorum, & Ordinum ipsorum penitus inhabiles, & incapaces, necnon irritum, & inane, & secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 6. Nulli ergo omnino liceat hanc paginam nostrorum mandati, iniunctionis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis, &c.

Dat. Anconae, Anno incarnationis Dominicae 1464. Pont. nostri Anno sexto.

PAULUS SECUNDUS PONT. CCXV. ANNO DOMINI MCDLXIV.

Paulus Secundus, Venetus, Petrus Barbus antea dictus, presbyter Cardinalis tituli S. Marci. Creatus pridie Kal. Septembris 1464. Coronatus quinto Idus Septembris

Con...

Et...

Prad...

Sen...

Dat...